

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ÇOCUKLARIN SUÇA SÜRÜKLENMESİNE YOL AÇAN
NEDENLERİN TÜM BOYUTLARIYLA İNCELENEREK
KORUYUCU VE ÖNLEYİCİ MEKANİZMALAR GELİŞTİRİLMESİ
İLE ÇOCUKLARIN TOPLUMSAL YAŞAMA ETKİN
KATILIMLARININ SAĞLANMASI İÇİN YAPILMASI
GEREKENLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/1912, 3375, 3376, 3377, 3378, 3379)
GAZİANTEP ÇALIŞMA ZİYARETİ
TUTANAKLARI**

-----0-----

13 Mart 2026 Cuma

-----0-----

KONU

- Gaziantep Valiliği Suça Sürüklenen Çocuklar Üst Kurulunun ve Saha Çalışma Grubunun Sunumu

13 Mart 2026 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.55

BAŞKAN: Müşerref Pervin Tuba DURGUT (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa KÖSE (Antalya)

SÖZCÜ: Ümmügülşen ÖZTÜRK (İstanbul)

KÂTİP: Naci ŞANLITÜRK (Ordu)

---- 0 ----

(Gaziantep Valiliği Suça Sürüklenen Çocuklar Üst Kurulunun ve Saha Çalışma Grubunun Sunumu)
(Gaziantep Öğretmenevi)

SUNUCU - Sayın Gaziantep Valim, Sayın Türkiye Büyük Millet Meclisi Suça Sürüklenen Çocuklara İlişkin Araştırma Komisyonu Başkanım, sayın milletvekillerim, Sayın Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanım, kıymetli protokolümüzün çok değerli üyeleri, kıymetli katılımcılarımız, değerli basın mensuplarımız ve kıymetli hazırun; Suça Sürüklenen Çocuklar Komisyonu üst kurul toplantısına hepiniz hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.

Kıymetli konuklarımız, değerli misafirlerimiz; ben bu güzel günde sunumlara geçmeden önce günümüzün açılış ve selamlama konuşmalarını gerçekleştirmek için sözü Gaziantep Valimiz Sayın Kemal Çeber'e bırakıyorum.

Buyursunlar Sayın Valim.

GAZİANTEP VALİSİ KEMAL ÇEBER - Herkesi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Herkese hayırlı sabahlar. Güzel bir toplantı diliyorum.

Kıymetli milletvekillerimiz, sevgili mesai arkadaşlarımız, değerli çalışma arkadaşlarımız; hepiniz hoş geldiniz. İnşallah verimli ve güzel bir toplantı olur temennisiyle bir hoş geldiniz diye başlatalım. Misafirlerimize gazi kentimize hoş geldiniz diyorum; Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerim; sanıyorum bir de Meclisten uzman arkadaşlarımız var, gelen herkese hayırlı cumalar diliyorum, hepinize hoş geldiniz diyorum kendi adıma, buradaki tüm heyet adına. Sizi güzel şehrimizde ağırlamaktan son derece mutluyuz.

Müsaade ederseniz, ben niye böyle bir proje başlattığımızı, ne yapmak istediğimizi kısaca özetleyeyim çünkü biraz önce biz de baktık, arkadaşlarımız size genişçe bir sunu hazırlamışlar, hatta biraz fazla geniş olmuş gibi gördüm ama hiçbir bölümü de ihmal edilemeyecek olduğu için sizin özellikle üzerinde durmak istediğiniz noktalar da olabilir diye sunuyu kısalttırmadık, arzu ettiğiniz noktaları arkadaşlar biraz daha hızlı geçerek ifade ederler.

Bir kere, Mecliste böyle bir komisyonun kurulmuş olması şahsen benim için ve bu il için de çok kıymetli. O anlamda Gazi Meclisimizi, yüce Meclisimizi canıgönülden tebrik ediyorum; böyle bir konuyu ele almış olmaları çok hassas ve bunu böyle kıymetli bir heyetle bu kadar derinlemesine incelemeleri çok hassas ama benim için özel bir önemi de alanda gelip bunu görüşüyor olmanız çünkü ben de yıllarca Ankara bürokratlığı yaptım, alana çıktığım zaman bazen kendi yazdığım emirlerin bana ne kadar anlamsız geldiğini gördüm. Burası topluma direkt dokunulan yerler; bazen o teorik, akademik ve alandan uzak çalışmalar bizi istediğimiz etkinliğe ulaştıramayabiliyor. O anlamda da Kıymetli Başkanım, sizi ve heyetinizi misafir etmekten mutluyuz. Biz kendimize göre bir şeyler yaptık. Niye yaptık, ne yapıyoruz? Kısaca onu ben ifade edeyim çünkü sunumda gördüğüm ilk fotoğraf aslında bizim ilk yola çıktığımız fotoğraf değil, size sunumun başlayacağı nokta. Şöyle ifade etmeye çalışayım: Gaziantep çok özel bir kent kıymetli misafirlerim, 2,5 milyon nüfusumuz var bizim, bunun yaklaşık 1 milyonu genç nüfustan oluşuyor. 760 bin öğrencimiz var, 80 bin üniversite öğrencimiz var ama kümülatifte bizim bu Komisyonun ilgi alanını oluşturan yaklaşık 1 milyon nüfus var ve bu 1 milyon genç nüfusun başka bir ilde görebileceğimiz 1 milyon nüfustan biraz farklı olduğunu düşünüyorum. Yani Gaziantep bulunduğu pozisyon, konum ve kendisine verilen görev itibarıyla, belki de tarihî bir görev itibarıyla sadece doğu ile güneydoğunun merkezi değil, siz öyle biliyorsunuz, doğu ve güneydoğunun merkezi ama aslında tam öyle değil; bölgenin merkezi yani Suriye'nin kuzeyinin, Irak'ın kuzeyinin, hatta İran'ın bir bölümünün ticareti burada döner, sanayisi burada döner, sağlık hizmetlerini burada alırlar dolayısıyla Gaziantep'te yoğun bir göç vardır. Ben hem Sayın Cumhurbaşkanımıza hem sayın bakanlarımıza, Fatma Bakanım da birçok kez şahit oldu, bunu anlatırken şöyle ifade ediyorum: Gaziantep hemen hemen tüm verilerde Türkiye'de ilk 6-7 ilden biri malumlarımız. Ekonomik, ticari, sosyal, nüfus, bütün verilerde 6-7 ilden biri ama şöyle bir özelliği var: Diğer kıyaslandığımız illerin hepsi bizim birbirinden güzel o illerimizin hepsi batı illeri yani Gaziantep'in yaptığını, başardığını ve üstlendiği yükü bu bölgede üstlenmenin özel bir önemi olduğunu düşünüyorum yani Kocaeli, Bursa, İzmir çok kıymetli ama Gaziantep'in bulunduğu coğrafyayı düşündüğümüzde bana göre -onu şöyle tanımlıyorum- esas delikanlılık Gaziantep'in yaptığı diyorum. Çok ciddi bir yükü çekiyoruz ve biz durağan bir büyükşehir değiliz. Sunuyu daha iyi anlamanız ve bizim de niye bu çalışmayı yaptığımızı daha çok anlatmamız için bunlardan bahsediyorum. Bakın, Kocaeli'miz, Bursa'mız, Konya'mız kendi içinde devingen büyükşehirlerdir, kendi içinde dönerler; nüfusu, işte geleni gideni filan. Gaziantep hâlâ oluşumu devam eden bir büyükşehir. Biz her yıl -Sayın Bakanım Allah kolaylık versin, başkanlarıma Allah kolaylık versin- küçük, orta ölçekli bir şehir daha kuruyoruz burada. Mesela, bu yıl güney şehir ve kuzey şehir kuruyoruz, birkaç yıl içerisinde 100 bin kişi yaşayacak orada. Sayın Cumhurbaşkanımızın son geldiğindeki programı da güney şehirde yaptık; böyle bir sosyolojimiz var.

Çok değişik yerlerden, çok kısa zamanda çoğu da genç olan bir nüfusun geldiği bir şehir. Şimdi, bunun ne önemi var? Ben buradan önce Rize Valisiydim. Rize'deki asayiş sosyolojisi ile Gaziantep'teki asayiş sosyolojisi birbirinden çok farklıdır. Küçük bir

örnek vereyim: Kıymetli Başkanımın da Rize bağlantısını biliyorum, beni çok daha iyi anlayacaktır, Rizelisiniz; şimdi, asayiş suçlarının yüzde 80'i adi suçlardır Rize'de. O yüzde 80'lik suçun da yüzde 80'i, Rize'yi bilenler bilir, arazi meselesinden çıkar. "Benim çaylığıma 10 santim girdin. Benim çaylığıma yarım metre girdin." Siz böyle bir suç türünü Gaziantep'te çok bulamazsınız. Buradaki sosyolojide farklıdır; onu söylemeye gayret ediyorum. Dolayısıyla, bizim bu konuda da ana veriler aynı. Ana veriler dediğim ne, neyin üzerinde duruyoruz? Sosyal medyanın gençler üzerindeki etkileri, kapitalistleşen dünyada insanın, toplumun ve gençlerin büyük kalabalıklar içerisinde yalnızlaşması, sosyal ait olma ihtiyacı, kendini gerçekleştirme içgüdü... Tamam, her yerde aynı ama illerin de kendine göre özellikleri var. İşte onun için biz dedik ki: Dünyada "çocuk suçluluğu" diye bir kavram oluşmaya başladı, ülkemizi de çok rahatsız etmeye başladı. Gaziantep'in durumunu görmemiz lazım dedik. Bunu ne yaptık? Biz işte asayiş toplantımız, emniyet müdürümüz, jandarma komutanımız, MİT bölge başkanımızla bu konuyu birkaç kez konuştuk ilimizde durum nedir diye. Sonra dedik ki bunu biz biraz daha bilimsel, akademik ya da alanda somut çalışmayla görmemiz lazım. Buna ilişkin bir raporumuz var, o raporun size de ulaştığını Kıymetli Başkanım, yanılmıyorsam, bilmiyorum... Murat Can Başkomiserimiz bizim, bana göre çok güzel bir rapor yaptı. Biz o raporu aldıktan sonra ilimizdeki durumu ana hatlarıyla gördüğümüzü değerlendirdik ve dedik ki "Elhamdulillah, durumumuz iyi." Çünkü bakın, o size anlattığım Gaziantep'in bulunduğu pozisyon buraya özgü bir kültür veriyor; burası çok kadirşinas bir şehir, misafirperver bir şehir, diğer kentlerin kaldıramayacağı bazı sosyolojik vakaları kaldıran bir şehir. "Bir risk var, biz şehir olarak iyi durumdayız." O rapor bize onu gösterdi yani bizde henüz çocuk çeteleri yok, küçük küçük oluşumlar var ama henüz o kapsama sokacağımız çeteler yok ama özentiler var. Buradaki çocuk da sosyal medyadan etkileniyor, buradaki çocuk da var. Bizim tek başına güvenlik birimleri olarak bununla mücadele etmemiz, aynı uyuşturucuyla mücadele gibi, afetle mücadele gibi çok mümkün değil; daha kapsamlı yapmamız lazım. Ne yaptık o raporla beraber? İşte sanıyorum, ilk sunuda göreceğiniz fotoğrafta, alanı biraz genişlettik. Ortaya kimi koyduk? Millî Eğitimimizi, Aile ve Sosyal Hizmetleri koyduk ve konuştuk, daha detaylı inceledik, sonra da adım adım... İşte bizim bir şansımız, bizim Büyükşehir Belediye Başkanımız Kurucu Aile Bakanımız ve bu konularda çok hassas, diğer başkanlarımız öyle... Bir de Gaziantep'in "Gaziantep modeli" denilen birlikte çalışma kültürü var. Sayın Başkanım, dün onu biraz müşahede ettiniz iftar yemeğinde bile. Evet yani burada gördüğünüz herkes, bakın, orada ticaret odamız, sanayi odamız, esnaf odamız, kurumlarımızla beraber bazı STK'lerimiz hepimiz tam bir model içerisinde ve kardeşçe çalışıyoruz. Adım adım biz genişlettik bunu ve bir çalışma sistemi oluşturduk, buna bir proje dedik, adına da TUDEP dedik yani Gençlerin Topluma Uyumuna Destek Projesi dedik. Şimdi, işte size o anlatılacak ama şunu belki son olarak ifade edebilirim: Son geldiğimiz noktada; birincisi, ilk gördüğünüz fotoğraftan sonra en son göreceğiniz fotoğraf bitmiş bir fotoğrafın son karesi değil yani bu hâlâ devam ediyor. Mesela, son toplantıda biz ticaret odamızı, sanayi odamızı, esnaf odamızı diğer bileşenlere aldık. Niye? Çünkü son tespitlerimiz bize şunu söyledi, aileler bize şunu söyledi, dediler ki: "Biz bir kez bile suç işlese artık işe alınmıyoruz." O zaman biz ticari aktörlerimizi de projeye dâhil edeceğiz dedik ama son toplantıda benim bir talimatım oldu, arkadaşlar şimdi onu çalışıyor; bu konuyla ilgili tüm sivil toplum örgütlerini, zaten onlarla beraberdik ama daha aktif şimdi işin içine alacağız ve inşallah, interaktif olarak bizim bu projemiz devam ediyor.

Şimdi, son olarak şunu söylüyorum: Bizde 5 bin kadar suç işleyen çocuk var; kıymetli misafirlerim, bunların her biri evlerinde tek tek ziyaret edildi ama nasıl? İlgili kurumlar, kimisine vakıf, kimisine aile, kimisine gençlik gitti ve bunları biz biliyoruz ama bizim şu andaki hedef kitlemiz -500 küsur, o sayılar birazdan verilecek- çoklu suç işleyenler. Biz şunu biliyoruz: Bu şehirde 20'nin üzerinde suç işleyen kaç çocuk var, bu altyapıyı oluşturduk, tek tek biliyoruz. Mesela, 20'nin üzerinde 1 çocuğumuz var, 15-20 arası suç işleyen 1 ve bunların cinsiyet dağılımları, bunlar hangi saatlerde suç işliyor, hangi mahallelerde hangi suçlar daha yoğun işleniyor, aile yapıları neler, neler? Yani hiçbir yerde bulunamayacak bir altyapıyı biz oluşturduk. Nasıl oluşturduk? Bunların evine kaymakamlarımızın başkanlığında beşer altışar kişilik heyetler gidiyor. Kıymetli Başkanım, aynı sonucu alabilmek için belirlediğimiz formlar var çünkü a, b farklı olmasın diye o formlar üzerinde çok güzel analizler yapıyoruz, o formları da sürekli geliştiriyoruz. Sonra da Büyükşehir Belediyemizin katıldığı noktadan itibaren aldığımız o yoğun desteğiyle, bizim Büyükşehir Belediyemizin çok güçlü bir bilgi işlem birimi var, bir yazılım oluşturduk, orada KVKK'ye dikkat ederek, kişilerin onuruna, gururuna dikkat ederek, diğer her şeye dikkat ederek oluşturduğumuz aynı zamanda bir dijital takip sistemimiz var, orada tüm kurumlara verdiğimiz görevler var. Şimdi, sunuda onların her birini arkadaşlarımız size anlatacak ama biz işte böyle kent olarak bu yola baş koyduk. İnşallah, Gaziantep'in böyle bu konuda... Aslında en çok problem olması gereken kent olarak verilere baktığınızda düşünülebilir yani bu problem nereden çıkar, mesela "Suriyeli problemi nereden çıkar?"ı yoğun konuştuğumuz zaman herkes ne diyor? "Çıksa çıksa Gaziantep'ten çıkar." Niye? 500 bin Suriyeli yaşıyor burada. Şimdi, o sayı 324 bine düştü, onu size söyleyeyim. Şimdi, bu sosyolojiye bakınca da "Suça sürüklenen çocuk sorunu en çok hangi kentte çıkabilir?" denildiğinde sanıyorum ilk Gaziantep akla gelecektir ama inşallah kentimizde böyle bir sorun ortaya çıkmayacak normalin üzerinde ama Türkiye'ye de güzel örnek olabiliriz diye ümit ediyorum.

Biraz uzun olan bu girişten sonra verimli bir toplantı olmasını arzu ederek tekrar hoş geldiniz diyorum. İnşallah, biz de toplantının sonunda sizin kıymetli uzmanlığınızdan ve ziyaretinizin sonuçlarından istifade edebiliriz Başkanım diyorum, teşekkür ediyorum herkese.

SUNUCU - Efendim, bizler de konuşmalarından dolayı Kıymetli Valimize teşekkür ediyoruz.

Ben toplantımızın bu bölümünde kıymetli basın mensuplarımıza çok teşekkür ediyorum, kendilerini dışarıda misafir edeceğiz.

Efendim, ben günün sunumlarını gerçekleştirmek üzere Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünden Kıymetli Şube Müdürümüz Sayın Sinan Turunç'u kürsüye davet ediyorum.

Buyursunlar Kıymetli Müdürüm.

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI FATMA ŞAHİN - Önce Başkan konuşsun.

SUNUCU - Efendim, ben Kıymetli Komisyon Başkanımıza sözü bırakacağım.

Buyursunlar efendim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sayın Valim, Sayın Büyükşehir Belediye Başkanım, Gaziantep'imizin Kıymetli Büyükşehir Belediye Başkanı, Gaziantep'imizin kıymetli mülki amirleri, kıymetli kurum temsilcileri, yöneticileri, kıymetli

çalışma grubu üyeleri ve kıymetli Komisyon arkadaşlarımız; Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde kurulan Suça Sürüklenen Çocuklar Meclis Araştırması Komisyonu adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, bizleri Gaziantep'te ağırladığınız ve yürüttüğünüz çalışmalarını inceleme fırsatı verdiğiniz, yerinde görme fırsatı verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum. Böylesine güzel bir öğretnenevinde ağırlanmak da gözlerimizi kamaştırdı, bu da burada pek çok şeyin aslında yolunda gittiğinin bir işareti gibi.

Komisyonumuzun temel amacı suça sürüklenen çocuk olgusunu yalnızca adli bir mesele olarak değil çok boyutlu bir mesele olarak ele almak ve çocukların suçla karşılaşmadan önce korunabileceği bir sistemin nasıl kurulabileceğini araştırmaktır. Bu kapsamda, çalışmalarımızı yürütürken biz ilk toplantıdan itibaren bir "sosyoekolojik yaklaşım" dediğimiz bir teorik backgrounda oturttuk ve bu teorik backgroundun gereği çocuğun davranışını yalnızca bireysel bir mesele olarak değil aile, okul, mahalle, sosyal çevre ve kamu kurumlarının birlikte oluşturduğu bir ekosistem içinde değerlendiriyoruz.

Komisyonumuz bugüne kadar birçok kurum, akademisyen, sivil toplum kuruluşunu dinledi. Ayrıca, çeşitli illerde saha çalışmaları gerçekleştirerek uygulamaları yerinde incelemeye çalışıyoruz. Gaziantep bu açıdan bizim için çok önemli bir şehir çünkü burada Valilik koordinasyonunda kurulan Suça Sürüklenen Çocuklar Üst Kurulunun, Valimiz Sayın Kemal Çeber ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Fatma Şahin ve saha çalışma gruplarının sahadaki önleyici çalışmalarının Türkiye'de de önemli bir model oluşturacağı kanaatine sahibiz.

Çocuk suçluluğuyla mücadelede artık dünya genelinde kabul edilen temel yaklaşım, çocuğun suça karışmasını önleyecek erken uyarı ve müdahale merkezlerini kurmaktır. Bu noktada, okulların, rehberlik servislerinin, sosyal hizmet birimlerinin, yerel yönetimlerin ve kolluk kuvvetlerinin koordinasyon içinde çalışması hayati önem taşımaktadır. Benim dün bizzat müşahede ettiğim ve bugün sizin ifade ettiğiniz üzere, Gaziantep'te bu koordinasyon güzel işliyor, bu sistem güzel kurulmuş. Bizim şu ana kadar Komisyonunda dinlediğimiz -pek çok kurumu dinledik, pek çok paydaşı dinledik- ve bizim gözümüze çarpan en önemli sorun kurumlar arası koordinasyonsuzluk. Aslında burada o çarkların nasıl birlikte döndüğünü birazdan sunumda da detayıyla göreceğiz. Dolayısıyla Türkiye'de yaygınlaştıracığımız bir model olmasını umuyoruz.

Bugün bu Komisyonun saha ziyaretinde cevabını aradığımız sorular şu şekilde: Risk altındaki çocuklar nasıl daha erken tespit edilebilir? Kurumlar arasında veri ve bilgi paylaşımı ve koordinasyon nasıl daha etkin sağlanıyor, bunu nasıl yapıyorsunuz? Çocuk adalet sistemi içinde önleyici mekanizmaları nasıl güçlendirebiliriz? Çocukların suça sürüklenmesine neden olan mahalle ve sosyal çevre riskleri nasıl azaltılıyor, nasıl azaltabiliriz? Bugün sizlerden dinleyeceğimiz çalışmalar bize bu istikamette önemli katkılar sağlayacaktır. Bizim için bu saha çalışması özellikle bu açıdan çok kıymetli; sahada karşılaşılan gerçek sorunlar, kurumlar arası koordinasyonun nasıl yürüdüğü, uygulamada karşılaşılan eksiklikler ve sizlerin mevzuat değişikliği önerileri.

Sayın Valim, Sayın Belediye Başkanım; bazen kurumlar ne kadar çalışsa da, hatta bazen birbirinden habersiz mükerrer çalışmalar, efor sarf etse de mevzuattan kaynaklanan önleyici problemler de olabiliyor. Dolayısıyla biz yasama organı olarak yasalarda ne tür değişiklikler yapmalıyız ve sizi nasıl rahatlatmalıyız sahada, bunun da cevabını elbette ki arıyoruz.

Ben bu çerçevede, bu toplantının son derece önemli katkılar sunacağını düşünüyorum Komisyonumuza. Katkılarınız için şimdiden çok teşekkür ediyorum. Toplantının verimli geçmesini diliyorum.

Çok teşekkürler herkese.

SUNUCU - Efendim, bizler de Kıymetli Komisyon Başkanımıza teşekkür ediyoruz.

Evet, kıymetli basın mensuplarımıza da çok teşekkür ediyoruz, sağ olsunlar.

Ben sunumlarını gerçekleştirmek üzere Kıymetli Sinan Turunç Müdürümüzü davet etmek istiyorum.

Buyursunlar Müdürüm.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI GAZİANTEP İL MÜDÜRLÜĞÜ ŞUBE MÜDÜRÜ SİNAN TURUNÇ - Sayın Gaziantep Valim, Sayın Türkiye Büyük Millet Meclisi Suça Sürüklenen Çocuklara İlişkin Meclis Araştırması Komisyonu Başkanım, sayın milletvekillerim, Sayın Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanım, kıymetli protokol üyeleri ve saygıdeğer hazırım; ismim Sinan Turunç, sosyal hizmet uzmanıyım. Gaziantep Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünde Çocuk Hizmetleri Şube Müdürü olarak görev yapmaktayım.

Bugün Gaziantep ilimizde suça sürüklenen çocuklarımıza yönelik geliştirdiğimiz çocuklar için Toplumsal Uyum ve Destek Programı TUDEP'e dair sunumumu sizlere arz ederim.

Sayın Valimizin de ilettiği üzere bu çalışmamız nasıl başladı? Özellikle ülke gündemimizde suça sürüklenen çocuklara yönelik bir gündem oluşmaya başladığı zaman, Gaziantep İl Emniyet Müdürlüğümüz ve Gaziantep İl Jandarma Komutanlığımız sahada birtakım çalışmalar yaptılar. Bu çalışmalara ilişkin hazırlanan rapor 2025 yılının Ekim ayında Sayın Valimize arz edildi. Hemen akabinde, Sayın Valimizin talimatlarıyla paydaş kurumlar bir araya gelerek 30 Ekim 2025 tarihinde ilk toplantı gerçekleştirildi. Toplantı neticesinde ilgili kurumlara talimat gönderilerek suça sürüklenen çocuklar olgusunu çalışmak üzere paydaşlık perspektifinden bir çalışma grubu oluşturulması adımı atıldı.

Toplumsal Uyum ve Destek Programı'ndaki projelerimizin temel hedeflerine bakacak olursak, odak grupta bulunan ve tekrarlayan suç davranışı olan çocukların suç olgusundan uzaklaşması, bu çocuklardaki olumsuz davranışın azalması, olumsuz davranışının yerine olumlu davranış kazanımının edinilmesi, çocukların eğitim öğretim süreçlerine aktif katılımı, sosyal uyumlarının güçlendirilmesi, fiziksel, bilişsel, psikolojik, sosyal ve duygusal olmak üzere çocuk gelişimi temelli bütün gelişme alanlarının desteklenmesi, buna ek olarak çocukların ailelerinin de birçok yönden güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Çalışmamıza başlamadan önce, sosyodemografik verilerden yola çıktık. Ülkemizdeki toplam çocuk nüfusumuz 21 milyon 375 bin 930'la genel nüfusun yaklaşık yüzde 25'ini oluşturmaktadır. Gaziantep ilimize baktığımız zaman, bu oran Türkiye ortalamasının üzerinde olup yüzde 34,5'e tekabül etmektedir. İlimizdeki Suriyeli çocuk sayımız 159.967 olarak kayıtlara geçmiştir. Örgün eğitimdeki öğrenci sayısı 640.129, Suriyeli öğrenci sayısı geçen yıl 2024-2025 eğitim öğretim döneminde yaklaşık 103 bin iken, gönüllü geri dönüşlerle birlikte çocukların aileleriyle birlikte kendi ülkelerine dönmesi neticesinde hâlihazırda 91.209'dur.

Toplumsal Uyum ve Destek Programı kapsamında 31 Ekim 2025 tarihli Valiliğimizin talimatları neticesinde Üst Kurul, Alt Kurul ve Saha Çalışma Grubu oluşturulmuştur. Yönetimin yapısına bakacak olursak, Üst Kurulumuz Gaziantep Valimiz Sayın Kemal Çeber Başkanlığında toplanmaktadır, Alt Kurulumuz Vali Yardımcımız Sayın İker Eker Başkanlığında toplanmaktadır, Saha Çalışma Grubu ise ilgili kurumlardan paydaşların katıldığı bir çalışma grubu şeklinde faaliyet yürütmektedir. Üst Kurul ve Alt Kurulumuz bugüne kadar dörder toplantı gerçekleştirmiştir, meslek uzmanlarımızın bulunduğu teknik çalışma grubu ise haftada iki gün düzenli toplantılar gerçekleştirerek gelinen aşamayı değerlendirmektedir. Üst Kurul toplantılarımızdan kareler; dar bir çalışma grubuyla başlayan yapımız her geçen gün gelişmektedir; son toplantılarımızdan kareler efendim.

Toplumsal Uyum ve Destek Programı'nda temel müdahale yöntemimiz aileyi güçlendirmektir. Aileyi güçlendirme perspektifinden yola çıkmaktayız; sadece suça sürüklenen çocuğa değil, hanede yaşayan her bir bireye yönelik bütüncül yaklaşım perspektifinden hareket etmekteyiz. Özellikle çocuklarımız için temel eğitim, ortaöğretim ve mesleki eğitim faaliyetlerine aktif katılımın sağlanması, aileler için de istihdam sürecinin dışında ebeveyn profili varsa ya da ebeveynlik becerileri yeterince gelişmiş değilse çeşitli uygulamalarla ebeveynlik becerilerini geliştirmeyi ve bu insanları, ebeveynleri istihdam sürecine katmayı planlıyoruz. Dolayısıyla, Toplumsal Uyum ve Destek Programı'mız aileyi güçlendirme perspektifinden ilerlemektedir.

Süreç içerisinde Sayın Valimizin girişimleriyle bir protokol oluşturuldu. Protokole varmadan önce, toplumsal uyum amacıyla Toplumsal Uyum ve Destek Programı'mızın birçok paydaşı bulunmaktadır; 19 kamu kurumumuz süreç içerisinde dâhil olan meslek ve sanayi kuruluşlarımız, son aşamada da sivil toplum kuruluşlarımızın sürece dâhil olması sağlanmıştır. En son İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğümüzle yaptığımız bir çalışmada, tüzüğünde "çocuklara yönelik hizmet geliştirmek" olan dernekler belirlenmiştir ve bu derneklerle, sivil toplum kuruluşlarıyla temasa geçilmeye başlanmıştır. Süreç içerisinde sivil toplumun da aktif katılımı bu yolla hedeflenmektedir.

Sayın Valimiz Başkanlığında ilimizde protokolle birlikte suça sürüklenen çocuklara yönelik yürütülecek çalışmalar kapsamında kamu kurumları arasında eşgüdüm ve koordinasyonu güçlendirmek amacıyla protokol imzalanmıştır. Protokolle koruyucu ve önleyici hizmetlerin etkinliğinin artırılması, kurumlar arası eşgüdümün sağlanması ve yeni projelerin hayata geçirilmesi hedeflenmektedir. Protokol imza törenimizden iki karemiz sunumda bulunmaktadır.

Protokol kapsamında paydaş kurumlara, protokolünün tarafı olan kurumlara birtakım yükümlülükler atfedilmiştir. Her kurum kendi yasal perspektifinden, ihtisas alanından yola çıkarak belli yükümlülükleri yerine getirmektedir. Protokol kapsamında kurumların yükümlülükleri ekranda arz edilmektedir. Birçok kamu kurumu, meslek kurumu ve sivil toplum kuruluşu da protokolün tarafları niteliğindedir.

Süreç içerisinde mesleki çalışmalar yürütülürken saha izleme ve değerlendirme çıktılarında hareket ederek uygun müdahale planını geliştirmeye gayret ettik. İl Emniyet Müdürlüğümüz ve İl Jandarma Komutanlığımızla birlikte merkez ilçelerimiz odaklı suç haritalarını çıkardık. Ekrandaki harita, çocukların suç olgusuyla muhatap olduğu olay yeri haritasıdır. Olay yeri haritasına bakıldığı zaman olayların sosyoekonomik dezavantaj gösteren mahallelerle uyumlu seyrettiği görülmektedir. Olay yeri haritasının yeterli olmadığı kanaatine vardık ve bu çocuklarımızın ikamet ettiği mahalle haritasına yönelik bir çalışma yaptık. Şahinbey ilçesinin ikamet haritası ekrandadır; Ünalı, Fırat, Ocaklar, Bekirbey gibi sosyoekonomik olarak kentin diğer mahallelerine göre daha dezavantajlı mahallelerde suç olgusunun daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Şehitkamil ilçemizde de benzer bir durum söz konusudur. Olay yeri haritasına bakıldığı zaman sosyoekonomik dezavantajla paralellik gösterdiği görülmektedir. İkametgâh haritası incelendiğinde yine aralarında olumlu bir korelasyonun olduğu görülmektedir. Sosyoekonomik dezavantajların arttıkça suça sürüklenme olgusunda da artış gözlemlendiği görülmüştür. Bizler bu noktada Gaziantep ilimizin, Valiliğimizin, Büyükşehir Belediye Başkanlığımızın ve diğer kurumlarımızın paydaşlığıyla birtakım önleyici tedbirler geliştirdik riskli mahallelerde, dezavantajlı mahallelere yönelik. Bu noktada belediyeler tarafından özellikle riskli bölgede aydınlatma ve çevre düzenlemesini güçlendirme çalışmaları devam etmektedir, buna ağırlık verilmiştir. Riskli bölgelerdeki metruk binaların islah çalışmaları devam etmektedir. Suç oranı yüksek mahallelerde kurumlar arası koordinasyon paydaş kurumlar nezdinde artırılmıştır. Özellikle teknolojinin olumsuz kullanımı noktasında internet kafe ve oyun salonlarındaki denetimler sıklaştırılmış, Çocuk Şube Müdürlüğümüz ve belediyeler tarafından bu denetimlere ağırlık verilmiştir. Riskli bölgelerde olan okulların çevresinde devriye faaliyetleri artırılmış, riskli bölgede yoğun suç işlenen geç saatlerde bekçi devriyeleri artırılmış, devamsızlığın özellikle riskli olduğu mahallelerde model çalışmalar oluşturulmuştur, Mobil Çocuk Sosyal Hizmet Uygulaması da bu model uygulamalardan biri olarak Gaziantep'te karşımıza çıkmaktadır.

2025 yılının suça sürüklenen çocuk olay sayılarına bakıldığı zaman çocukların muhatap olduğu 3.956 olay görülmektedir. Bu 3.956 olayda 5.087 çocuğumuzun suça sürüklendiği görülmektedir. Bu noktada yoğunluğu yüzde 54'le kişilere karşı işlenmiş suçlar kategorisinin oluşturduğu ön plana çıkmaktadır. Bunu müteakiben mal varlığına karşı işlenen suçlar, topluma karşı işlenmiş suçlar, takibi gereken olaylar ve milleda, devlete karşı işlenen suçlar karşımıza çıkmaktadır.

2025 yılında suç kaydı bulunan 5.087 çocuk ve ailelerinin tamamı tüm kurumlarımız tarafından tekil olarak ziyaret edilmiştir. Her haneye, her suça sürüklenen çocuğumuza muhakkak temas edilmiştir. Bu noktada, ihtiyaç duyulan destekler haneye sağlanmıştır. Toplumsal Uyum ve Destek Programı'mız kapsamında bu çocuklar arasından tekrarlayan suç davranışı olan, tekrarlayan suç kaydı bulunan 595 çocuk ilk hedef odak grup olarak belirlenmiştir ve Toplumsal Uyum ve Destek Programı'mızın odağı olarak hizmet modellerinden yararlandırılmaya başlanmıştır.

Sahada tespit edilen durumlara dair müdahale mekanizması geliştirilmiştir paydaş kurumlarımızın iş birliğiyle. Tespitimiz saha çalışma grubu ve paydaş kurumların bildirimleriyle yapılmaktadır. Bildirime istinaden bir mesleki çalışma yapılmakta, durum değerlendirme raporu hazırlamakta ve ilgili kuruma bu noktada bilgilendirme yapılmaktadır. Talep değerlendirilerek çocuğun yüksek yararına olacak şekilde uygun hizmet modeli belirlenmektedir. Bu hizmet modeline yönelik süreç takibi raporlanma yoluyla üst kurula toplantılarda arz edilmektedir. Saha çalışma grubumuzda her paydaş kurumun meslek uzmanları yer almaktadır. Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğümüzden sosyal hizmet uzmanı, psikolog, sosyolog, öğretmen, İl Emniyet Müdürlüğü ve İl Jandarma

Komutanlığımızdan ilgili personel, İl Millî Eğitim Müdürlüğümüzden, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğümüzden ve İl Müftülüğümüzden yine alanının uzmanları personel olmak üzere 9 meslek personelimiz kurulda bulunmaktadır. Bu meslek elemanları kendi aralarında organize olarak odak gruba yönelik saha çalışması gerçekleştirmektedir.

Saha çalışması, bu Toplumsal Uyum ve Destek Programımız kapsamında beş safhalı ilerlemiştir. Birinci safhada birlikte suç işleme eğilimi olan 40 çocuğu odağa almış bulunmaktayız. Hem Emniyet Müdürlüğümüzün raporunda hem de Sayın Valimizin ifade ettiği gibi, Gaziantep'te çete olgusu hâlihazırda mevcut değildir lakin birlikte suç işleme eğilimi olan çocuklara yönelik bir çalışma yaparak bunun önlenmesi hedeflenmiştir. İlk aşamada 40 çocuğumuz bu noktada hane ziyaretinden yararlandırılmıştır.

İkinci, üçüncü ve dördüncü safhalardaysa mükerrer olay kaydı bulunan 149 çocuğa yönelik bir çalışma gerçekleştirmiştir. Toplamda dört safhada suça sürüklenen 189 çocuğumuza yönelik ve bunların bütün hane bireylerine yönelik bir sosyal inceleme süreci gerçekleştirilmiştir.

Beşinci safhada Denetimli Serbestlik Müdürlüğümüzle bir paydaşlık geliştirdik. Ceza infaz kurumunda daha önce kalmış olan, oradan tahliyesi neticesinde bildirilen ve de tüm serbestlik kapsamında hükümlü bulunan 25 çocuk da odağa alınmıştır ve bunların hane incelemeleri yapılmıştır. Netice itibarıyla, bugüne kadar 214 suça sürüklenen çocuğumuzun hane ziyareti yapılmıştır. Bu çocukların hanelerinde toplamda 580 çocuğa temas edilmiştir. Özellikle sosyal öğrenme kuramından hareketle, hanede yaşayan diğer çocukların olumsuz sosyalleşmesini önlemek adına hanede bir başka çocuk varsa o bireylere de temas edilerek önleyici mekanizma geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Saha çalışmalarımızın tarihleri ve ilçelere göre dağılımı ekranda yer almaktadır. Birinci safhada 40 haneye gidilmiş, lakin hanede bulunan diğer çocuklara yönelik de arz odaklı hizmet sunularak risk değerlendirmesi yapılmıştır. İki safhanın toplamında 92 hanede 316 çocuk, son safha itibarıyla dördüncü safhaya gelindiği zaman 189 hanede 189 suça sürüklenen çocuğumuzla çalışma yapılarak 555 çocuğa temas edilmiştir. Denetimli Serbestlik Müdürlüğümüzle paydaşlık geliştirdikten sonra artı 25 çocuğun hane incelemesi yapılmış, önümüzdeki pazartesi, 16 Mart tarihinden itibaren yine Denetimli Serbestlik Müdürlüğümüzden tarafımıza bildirilen 43 çocuğumuzun hanesine yönelik mesleki çalışma süreci planlanmıştır.

Hane ziyaretlerinde araştırılan hususlara baktığımız zaman, bir yapılandırılmış görüşme formu üzerinden ilerliyoruz. Dokuz alt başlıktan oluşturulan bir veri setiyle hareket ediyoruz. Burada haneye yönelik, çocuklara yönelik sosyodemografik bilgiler, hanedeki kişilerin tanıtımı, hanedeki genel yaşam öyküsü, bireylerin daha önce sosyal hizmet ya da sosyal yardımdan yararlanıp yararlanmadığının bilgisi ve ailedeki şiddet olgularına yönelik bir veri setiyle hareket edip sosyodemografik bilgi edinmekteyiz.

Yaptığımız saha çalışmasında hane ziyareti yapılan odakta yer alan 214 suça sürüklenen çocuğumuza dair yaş ve cinsiyet bilgilerine yer verdik, kurumumuzun yüzde 6,3'ü kız çocuklardan, yüzde 93,7'si erkek çocuklardan oluşmaktadır. Yaş gurubuna bakıldığı zaman yüzde 70'e yaklaşan bir oranla 17 yaş civarında bir yoğunluğun olduğunu, yaş grubu küçüldükçe oranın da düştüğünü görmekteyiz.

Mevcut durumda suçun işlendiği saate yönelik bir çalışma gerçekleştirmişti kolluk kuvvetleriyle birlikte. Özellikle suçun en yoğun işlendiği zaman dilimi 18.00 ile 21.00 arası olarak tespit edilmiştir. Özellikle kasten yaralama, uyuşturucu madde bulundurma ve mala zarar verme gibi farklı suç türlerinin en sık 20.00-20.30 aralığında işlendiği görülmüştür lakin hırsızlık olgusu buna dâhil değildir. O noktada, geceyi sabaha bağlayan zaman diliminde olguların sıklığı görülmektedir.

Sosyodemografik derinleşme noktasına ilerlediğimiz zaman, aile ve hane yapısına bakıldığında, parçalanmış ve ebeveyn kaybı yaşamış çocuklarımızın yaklaşık yüzde 25'e tekabül eden bir oran oluşturduğunu görmekteyiz. 40 hanemizde çocuğumuzun boşanmış aile, parçalanmış aile çocuğu olduğu, 13 çocuğumuzun ise ebeveyn kaybı yaşadığı görülmektedir. Sahaya çıkmadan önce ekonomik durum ve sosyal yardımlara yönelik birtakım çalışmalar gerçekleştirmekteyiz. Sosyal hizmet ve sosyal yardıma temas eden çocuklarımızı da tespit ederek hâlihazırda yürüyen hizmet modeli üzerinden de bir takip mekanizması geliştirmeyi hedeflemekteyiz.

Hane ziyaretlerinde karşılaşılan ve ilgili hizmet modeline yönlendirilen birtakım sosyal sorunlar tespit edilmiştir efendim. Özellikle okul terki ve devamsızlığı, kayıt dışı çalışma, İş Kanunu'na muhalif bir şekilde kayıt dışı çalışma, teknolojinin sorunlu kullanımı, dijital bağımlılığa varan bir sorunlu kullanım, cezaevi tahliyesi sonrası günlük yaşama uyum sağlayamama, eğitim ve istihdam sürecinin dışında çocuk profili, eğitim sürecinin dışında, çocuk istihdam sürecinin dışında aile profili karşımıza çıkmaktadır. Bunlara yönelik paydaş kurumlarla protokol ve üst kurul çalışmaları uyarınca ilgili hizmetler sunulmaktadır.

Çalışmamızın etkinliği ve verimliliğini ölçmek adına birtakım karşılaştırmalara giriştik. Özellikle 2025 yılının ilk iki ayı ile projemizin başladığı 2026 yılına yönelik bir karşılaştırma yaptık. Burada sadece ocak ve şubat verileri yer almaktadır. 2025 yılının ilk iki ayında birinci defa suç işleyen çocuk sayısı 756 iken, çalışmamız başladıktan sonra 2026 yılının ilk iki ayında bu oran yüzde 18 azalarak 619'a tekabül etmiştir. 31 Ekim-27 Şubat tarih aralığında odak gruptan hizmet alan ve hane ziyaretinden yararlandırılan çocuklarımızdan 214 çocuktan 29'u yeniden suça sürüklenmiştir. Bu, neticede, mükerrerlik oranı yüzde 2,65'te kalmıştır, başarı oranı yüzde 97,35 olarak ölçülmüştür.

Projemizde ve modelimizde geliştirdiğimiz bir diğer husus da her çocuğa bir danışman modelidir. Odak grupta yer alan çocukların belirlenen hizmet modeline erişimi ve bu sürecin etkin takibi için her çocuğumuza kamu kurumlarımızdan, paydaş kamu kurumlarımızdan birer danışman tayin edilmiştir. Bu sistemle çocukların risklerden korunması hedeflenmiştir. Aynı zamanda Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğümüzce yürütülen Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının uygulanan programı olan Çocuklar Güvende Programı'yla sürekli takip ve destek mekanizması işletilmektedir. Takip sürekli ve kişiye özel olarak gerçekleştirilmektedir.

Vaka sorumlusu danışman sistemine bakacak olursak Gaziantep'te geliştirdiğimiz model üzerinden, danışman başına en fazla 15 çocuk vaka olarak yer almaktadır. Bu noktada daha etkin ve verimli bir sürecin işletilmesi hedeflenmektedir. Bireysel görüşmeler suça sürüklen çocuğumuzun haftada en az bir kere danışmanla görüşmesi sağlanmıştır.

Protokol taraflarımızdan biri de Gaziantep Üniversitesidir. Bu noktada Gaziantep Üniversitesinden saha çalışma ekibine haftada bir kez süpervizyon desteği sağlanması hedeflenmiştir. Çocuklara yönelik etki analizini ölçmek adına bireysel risk

değerlendirme formu üzerinden ilerlenmesi hedeflenmiştir. Protokol üyelerimiz, kurum amirlerimizle birlikte de aileyi rencide etmeyecek şekilde, ara ara protokol ziyaretlerinin yapılması, üst kurul ziyaretlerinin yapılması hedeflenmiştir.

Koruyucu ve önleyici çalışmalar kapsamında eğitim ve devamsızlık hususuna ayrıca değinmek gerekir çünkü suça sürüklenen çocuklarımızdan oluşan odak grubumuza baktığımız zaman çok ciddi bir oranda okul terki gözlemledik. Bu noktada Millî Eğitim Müdürlüğümüzle paydaşlık geliştirerek okul devamsızlığını önleme alt kurulunu oluşturduk. Okul terki ve devamsızlık olgusu belirlendiği zaman bu durum Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğümüze yazılı yolla bildirilmekte ve Mobil Çocuk Sosyal Hizmet Uygulaması'yla riskli bölgede yer alan okullara yönelik mesleki müdahale gerçekleştirilmektedir. Çocuklara yönelik hem okullarda hem de hanelerde mesleki müdahale ve sosyal inceleme süreçleri işletilmektedir.

Gaziantep'teki öğrenci sayımıza ve örgün eğitim durumuna bakacak olursak, eğitim kademesi okul öncesinden açık öğretim lisesine kadar toplamda 675.869 öğrenci bulunmaktadır. Kademeler ekranda yer almaktadır. Örgün lise öğrenimine devam eden toplam çocuk sayısı ise 146.712'dir Şubat 2026 itibarıyla. Açık Öğretim Lisesine kayıtlı çocuk sayımız 5.950'dir. Gaziantep'te yalnızca ortaöğretim düzeyinde 178.088 çocuk bulunmaktadır. 31.376 öğrenci açık öğretim lisesine kayıtlıdır.

Okul devamsızlık nedenleri irdelendiğinde birtakım sosyal sorunlar tespit edilmiştir. Bunlara yönelik müdahale planı geliştirilmiş ve bu doğrultuda adımlar atılmıştır.

Devamsızlığı önleme faaliyetleri kapsamında riskli görülen mahallelerde pilot uygulama yapılmıştır. Odak grup olarak Şahinbey ve Şehitkamil'den 4'er mahalle, suç olgusuyla paralellik gösteren 4'er mahalle odağa alınmıştır. Şahinbey'de Ünal, Fırat, Vatan, Ocaklar; Şehitkamil'de 8 Şubat, Hacıba, Karşıyaka ve Kayaönü Mahalleleri odak grup olarak yer almıştır.

Bu noktada erken uyarı ve bildirim mekanizması kurulmuştu TUDEP kapsamında. Tespit, bildirim ve müdahale olarak 3 aşamadan oluşmaktadır. Okulda devamsızlığı kronik boyuta ulaşan çocuklarımızın tespiti yapılmakta, okul rehber öğretmenleri tarafından devamsızlığı önleme alt kuruluna bunlar bildirilmekte, ondan sonra Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğümüz ile sosyal hizmetler merkezlerine bağlı Mobil Çocuk Sosyal Hizmet ekipleri okul ve hane ziyaretleri gerçekleştirilerek mesleki müdahalede, sosyal hizmet müdahalesinde bulunmaktadır. Durumu uygun olan çocuklar Millî Eğitim Müdürlüğümüzle koordineli olarak Mesleki Eğitim Merkezine yönlendirilmektedir. Mesleki Eğitim Merkezinden hizmet alan çocuk sayıları ekranda yer almaktadır.

Burada Mesleki Eğitim Merkezine kabul koşulları yer almaktadır. 9'uncu, 10'uncu, 11'inci ve 12'nci sınıftaki mesleki eğitim öğrenci sayıları, MESEM programı öğrenci sayıları ekranda yer almaktadır. Mesleki eğitim öğrenci sayısı toplamı ilimizde 55.944'tür. Özellikle devamsızlığı önleme noktasında 2024-2025 eğitim öğretim yılında ortaöğretim kademesinde Gaziantep ilimizde yirmi gün ve üstü devamsızlık oranı yüzde 37,22 olup bu sene ise bu oran 2025-2026 eğitim öğretim yılında yüzde 9,40'a düşmüştür. Okullarda kurulan devamsızlık önleme ve müdahale yönlendirme komisyonları aracılığıyla eğitim hayatından uzaklaşma riski taşıyan öğrenciler ve ailelerine yönelik rehberlik faaliyetleri yapılmaktadır.

Yeni eğitim öğretim yılında mesleki eğitime yönlendirilen öğrenci sayısında yüzde 18,08'lik bir artış olmuştur. Mesleki eğitime yönlendirilen çocuklarımız arasında İŞKUR'la paydaşlık ve koordinasyon neticesinde mesleki yönelim test bataryası uygulanmıştır. Yapılandırılmış bir soru formundan oluşturan bu uygulama neticesinde çocukların hangi mesleki eğitim sürecine uygun olduğu ölçülmekte ve çocuklar bu noktada ilgili alana yönlendirilmektedir. İŞKUR ve Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğümüz paydaşlığında yapılan test bataryası uygulamasından örnekler.

Süreç içerisinde oryantasyon ve mesleki eğitime hazırlık programına yönelik bir model oluşturulmuştur üst kurulumuzca. Çocuklarımızın doğrudan mesleki eğitim sürecine girmesi aşamasında çeşitli uyum sorunlarının önlenmesi adına bir oryantasyon mekanizmasının oluşturulması hedeflenmiştir. Mesleki müdahale neticesinde çocuklara otuz günlük bir oryantasyon eğitimi, ondan sonra mesleki eğitim kursu, eğitime katılım ya da sürdürülebilir istihdama teşvik hedeflenmiştir. Bu noktada çocuğun iş ortamına, mesleki eğitim ortamına psikososyal uyumu, beklenti yönetimi, yetenek kazanımı ve yönlendirme aşamalarından olumlu bir şekilde geçmesi hedeflenmiştir.

Motivasyonun sürekliliği için devam esaslı ve hızlı ödeme modeli önerimiz bulunmaktadır üst kurulumuzca. Mevcut sistemde çocuk mesleki eğitime veya staja başladığı zaman hâlihazırda ödemeyi kırk beş gün sonra alabilmektedir lakin bizim önerdiğimiz modelde ödemelerin haftalık olarak yapılması çocukları psikolojik olarak da mesleki eğitim sürecine devam noktasında teşvik edici nitelikte olacaktır.

Sürdürülebilir fon desteğiyle koruyucu, önleyici bir mekanizmanın oluşturulması hedeflenmiştir. Otuz günlük oryantasyon programına ilişkin teşvik ödemeleri noktasında bir fon oluşturulduğu takdirde çocukların suç olgusundan uzaklaşarak okul devamı, örgün devamı olmayan çocuklarımızın mesleki eğitime aktif katılımının sağlanacağı öngörülmektedir.

Süreç içerisinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından 17-18 yaş genç destek programları da odak faaliyetlerden biri olarak yer almaktadır. Bu kapsamda, İŞKUR tarafından kariyer ve mesleki rehberlik hizmetleri, staj ve deneyim fırsatları, aktif iş gücü programları ve istihdam teşvik uygulamaları yürütülmektedir.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız tarafından hâlihazırda pilot uygulaması yapılan sosyal risk haritası ve aile rehberi uygulaması ve bir süredir sahada uygulanan Çocuklar Güvende Programı programımızın rehberlerinden biridir. Ekranda İstanbul iline ait Bakanlığımızdan aldığımız bir harita bulunmaktadır, süreç içerisinde bunun Gaziantep ilimize uyarlanması pilot uygulama neticesinde, pilot uygulama sona erdikten sonra, aktif uygulamaya geçildikten sonra aile rehberimden de yararlandırılması hedeflenmektedir. Bu noktada risk puanı hesaplanması, vaka ataması, çevre araştırma formu, sosyal inceleme raporu ve yapısal risk değerlendirme ölçütlerinden hareketle bir risk değerlendirilmesi yapılacaktır. Hâlihazırda Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız tarafından yürütülen programlar neticesinde TUDEP ve Bakanlık programlarının entegrasyonu sağlanarak çocuğun yüksek yararına olacak şekilde mesleki ve profesyonel adımlar atılmaktadır.

Aile rehberi kapsamında, özellikle suça sürüklenen çocuklara yönelik bir sosyal risk haritası oluşturulurken gördüğümüz sosyodemografik veriler üzerinden hareket edilmekte, bunların her biri risk unsuru olarak kayda geçirilecektir.

Saha çalışma sürecinde meslek uzmanlarımızın sahaya çıktığı görüntüler ekranda yer almaktadır; herhangi bir yelek ya da üniformayla sahaya çıkılmamakta, meslek uzmanlarımız tanıtıcı kartlarını aileye göstererek sivil kıyafetlerle sahaya çıkmaktadır. Bu noktada, gidilen hanelerin sosyoekonomik dezavantajlı haneler olduğu ön plana çıkmaktadır. Meslek elemanlarımız saha ziyaretlerini süreç içerisinde gerçekleştirmektedir.

Saha çalışması neticesinde hâlihazırda çocuklar ve hanedeki diğer bireyler birtakım hizmetlere yönlendirilmiştir. Ekranda gördüğümüz eğitim tedbirleri, sağlık tedbirleri, danışmanlık tedbirleri, mesleki eğitim, sportif faaliyetler, sosyoekonomik destek, kurs desteği Büyükşehir Belediyemizin GASMEK'leri tarafından, İŞKUR tarafından ebeveyn istihdamı, ebeveynlik becerileri eğitimi aile eğitim programı kapsamında Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğümüz tarafından ve Müftülük tarafından manevi danışmanlık gibi birçok alanda destek sağlanmaktadır. 4 safhada hizmete yönlendirilmesi gerektiği yönünde kanaat oluşan 130 çocuk ve farklı 21 hane bireyi hakkında 188 işlem tesis edilmiştir bu itibarla.

Saha çalışma süreçlerimizden bir videomuz var, müsaadenizle çok kısa, bir dakikalık onu arz etmek isterim efendim.

(Video gösterimi yapıldı)

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI GAZİANTEP İL MÜDÜRLÜĞÜ ŞUBE MÜDÜRÜ SİNAN TURUNÇ - Saha çalışmalarımızda da görüldüğü üzere, çocuklarımız eğitsel ve sportif faaliyetlere yönlendirilmekte, günlük yaşamı yapılandırarak aktiviteler içerisinde yer almaktadır. Suça sürüklenen çocuklar odak kurumda bulunan çocuklarımızın günlük yaşamı böylece yapılandırılmaktadır.

Değineceğimiz bir diğer husus, Toplumsal Uyum ve Destek Programı bilişim sistemi. Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin güçlü bilişim desteğiyle oluşturulan program, özellikle kişisel verilerin toplanması ve işlenmesi sürecinde Kişisel Verilerin Korunması Kanunu hükümleri doğrultusunda KVKK aydınlatma metni oluşturulmuş, ziyaret gerçekleştirilen hanelerde veli bilgilendirme ve onay formları hazırlanmış, velilere okutularak ve açıklanarak imzalanmış, kullanıcılara yönelik gizlilik taahhütnamesi hazırlanmış ve imzalatılmıştır.

TUDEP Bilişim Programı kapsamında her kullanıcı, görev yaptığı kurumun hizmetleri doğrultusunda yetkilendirildiği kadar hizmet üzerinden erişim hakkına sahiptir. Kurum sadece takip etmesi gerektiği ölçüde veri görebilmektedir. Örnek veriyorum, sadece eğitim ya da sportif gelişim süreçlerini takip eden bir kurum çocuğun suç olay kayıtlarını görememektedir. Her kurum kendine tayin edilen görevi ve o görevin aşamalarını görebilmektedir TUDEP Bilişim Sistemi kapsamında. Ayrıca, sistemin "log" kayıtları tutulmakta olup dışarıya kapalı bir sistemdir. Kullanıcı adı ve SMS doğrulamasıyla girilmektedir ve her aşamada işlem yapan kamu görevlisi, yaptığı işlem, girdiği cihaz, işlemin saati, hepsi takip altında ve güvencedir.

Toplumsal Uyum ve Destek Programı'ndan alınan birkaç ekran görüntüsü... Çocuklara yönelik birtakım sosyodemografik bilgiler yer almaktadır, kurumlara verilen görevlendirmeler, bekleyen işlemler ve yapılan işlemler olarak yer almaktadır. Veriler gidildikçe çocuk yoğunluk haritası canlı olarak değişmektedir. Buradaki kırmızıyla görülen yerlerde suç yoğunluğunun fazla olduğu, yeşile doğru gidildikçe ise azalma olduğu görülmektedir. Bu noktada, buradan da harita üzerinden hareketle koruyucu, önleyici çalışma ve hâlihazırda, mevcut durumda mesleki müdahale süreçleri işletilebilmektedir. Burada çeşitli alanlara yönlendirilen çocuklarımıza dair kurumlara tanımlanan görevler karşımıza çıkmaktadır.

Toplumsal Uyum ve Destek Programı'nın sürdürülebilirliğini sağlamak adına birtakım faaliyetler planlanmıştır. Özellikle TUDEP Bilişim Programı üzerinden risk değerlendirmesinin yapılması bunlardan biridir. Çocukları suça sürükleyen faktörlere ilişkin akademik ve bilimsel araştırmalar yapılması, Toplumsal Uyum ve Destek Programı Akademik Danışma Kurulu faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi; burada özellikle paydaş konumunda bulunan üniversitelerimizin saha çalışma ekibine ya da kurullara akademik danışma faaliyetinde bulunmasının yararlı olacağı değerlendirilmektedir. İşverenlere yönelik, stajını yapan gençlere, yönlendirdiğimiz gençlere, çocuklarımıza yönelik riskli gençlerle çalışma eğitimi verilmesi; dolayısıyla çocuk yararına hâle getirecek, buna aykırı uygulamaların önüne geçilmesi hedeflenmektedir. Toplumsal Uyum ve Destek Programı kapsamında üst kurul ve saha çalışma görevlileri kamu görevlilerinden oluşmaktadır. Bu noktada, süreç içerisinde sisteme yeniden dâhil olan ya da sistemden ayrılan -tayin ya da benzeri sebeplerle- kamu görevlileri olabilmektedir. Bu yüzden standart bir TUDEP uygulama rehberinin hazırlanması, sistemde görevlendirilen kamu görevlilerinin bu rehber neticesinde oryante edilmesi hedeflenmektedir. Kimlik, aidiyet, yapılandırılmış yaşam ve sosyal bağ inşasıyla ilgili yıllık etki analizinin yapılması hedeflenmiştir.

İlimizde psikolojik destek hizmeti sunabilecek akredite ilgili kurumların programa dâhil edilmesi, Kalkınma Ajansı, meslek odaları, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi uhdesinde faaliyet gösteren İstasyon Gaziantep ve ilgili kurumlar marifetiyle fon kaynaklarının bulunması hedeflenmektedir. Kamu yönetimi ve yerel yönetimlere ait tesislerin çocukların günlük yaşamını yapılandırma noktasında fonksiyonel kullanılması hedeflenmektedir. Çocuk alanında hizmet veren sivil toplum kuruluşlarının süreç içerisinde Kurulumuzun kontrol ve denetiminde aktif rol alması ve bu sürece dâhil olması hedeflenmektedir. Aynı zamanda, sahada çalışan, dezavantajlı gruplarla sürekli temasta olan personelimize, saha çalışma ekibimize Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğümüz tarafından çalışana destek uygulamalarının yapılması hedeflenmiştir. Psikososyal destek, öz bakım becerileri, bireysel görüşme, yapılandırılmış grup oturumları şeklinde çalışan destek uygulamalarının da artırılması hedeflenmiştir.

Kurul neticesinde birtakım öneriler arz etmek isteriz. Bu noktada, çocuklara yönelik mesleki eğitim sürecine oryantasyon eğitimi boyunca haftalık ödeme yapılabilmesi için teşvik edici nitelikte mesleki eğitim alan çocuklarımızın haftalık ödeme alabileceği bir fon sisteminin oluşturulmasının değerlendirilmesini hazırına arz ederiz. Çocuk suçları ve koruyucu, önleyici tedbirlerin ülke genelinde sistematik takibi için özellikle bakanlıklar arası, kurumlar arası iş birliği noktasındaki işlevselliğin artırılması için Sayın Cumhurbaşkanlığı Yardımcımız başkanlığında üst düzey bir koordinasyon kurulunun oluşturulmasının değerlendirilmesi önerilerimizdendir. Çocuk mahkemeleri hâlihazırda hem yargılama hem tedbir dosyalarına bakmaktadır, bu durum tedbir kararlarının mahkeme tarafından işlevsel takibini zaman zaman güçleştirebilmektedir. Gaziantep özelinden hareketle, bu nedenle ihtisası koruyucu ve önleyici tedbirler olan, çocuklara yönelik tedbir mahkemelerinin kurulmasının değerlendirilmesi Kurul olarak önerilerimizden biridir.

Arz ederim.

GAZİANTEP VALİSİ KEMAL ÇEBER - Ben sunuda geçmeyen 2 tane noktayı hatırlatmak istiyorum.

Sinan çok teşekkür ediyorum kardeşim sana.

Eğer müsaade ederseniz, bölünmesin diye hemen o iki noktayı hatırlatacağım. Birini Sayın Bakanım hatırlattı, söylemezsek olmaz, o da şu: Bu tabii bizim yaptığımız projelerden biri. Mesela bir tane daha var, bence bununla ilişkili, "AMATEM"le BAHAR" diye bir projemiz daha var bizim. Biz suça sürüklenen çocuklar konusunu bağımlılıkla da çok ilişkilendiriyoruz sayın vekillerim. Bağımlılıkta tabii AMATEM'imiz var; Yeşilay Başkanımız da burada, Haluk Hocamız tıp profesörüdür kendisi, bu işe çok gönül vermiş birisidir. Onlarla beraber biz burada Gaziantep'te AMATEM konusunu da geliştiriyoruz. Yeni bir model orada da oluşturduk, o da şu: Şimdi, doğa içerisinde 60 dönüm üzerine Büyükşehir Belediyemizle beraber bir merkez oluşturuyoruz. Havaların ısınmasıyla beraber bugünlerde bir hayırseverimiz oranın yapımına başlayacak ve sadece artık oraya AMATEM hizmeti alan bağımlılarımız gidip belirlenen süre kadar tedaviyi alıp ayrılma şeklinde değil, sürekli olarak aileleriyle beraber yani ailelerini de orada tedavi eğitimine alacağız, orada meslekle ilgili sıkıntılar varsa onları gidereceğiz, uzun süreli psikolog desteği gerekiyorsa onları yapacağız. Yani aynen buradaki gibi bire bir her birinin takibini tam bilimsel ve uzmanlığa uygun olarak yapacağız. Onun da çok önemli bir proje olduğunu düşünüyorum ve onu bu bağlamda eklemek istedim.

Bir de devlet koruması altındaki çocuklar bizim için çok önemli çünkü Gaziantep'te hem depremden dolayı hem de yaşanan o sosyolojik süreçten dolayı biraz daha hassas bir konu bu. Orada da gördüğümüz bir manzara vardı, bazı şeyleri iyileştirmemiz gerekiyordu, devletimiz zaten gereğini yapıyor ama iyileştirmemiz gereken bir şeyler vardı. Orada yine Valilik olarak biz bir fon oluşturduk ve 15 tane -bakın hiçbir ilde bunun benzeri yoktur, Mahinur Bakan da sık söyler bunu- ev satın aldık. Hepsisi sıfır bu evlerin, 170 metrekare büyüklüğünde; cam balkon, mobilyasına kadar tamam. Benim oluşturduğum bir hayırseverler fonu o. Bu 15 evde şu anda 80'e yakın çocuğumuz çok da özel eğitimler alarak kalıyor. Bir hayırseverimiz de yine bizim ulaştığımız bir hayırseverimiz de 8 villadan oluşan sosyal alanlarıyla beraber yine çocuk evleri sitesi yapıyor. Yani bunlar, işte suça sürüklenen çocuklar aileleri de olan çocuklar ama bir de bizim olan çocuklarımız var, onlarla ilgili de böyle bir süreç var. Bir örnekle açıklayayım: Geçen gün -ben çok sık ziyaret ederim onları- problemlı kızlarımızın olduğu yere gittim. Umut burada, Umut Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürümüz, mangal günü yaptık. Çocuklarla öyle günler yapıyorum ben bazen. Çocuklarla oturdum; bunların hepsi evden kaçmış, suç işlemiş kız çocuklarımız. Bana öyle cevaplar verdiler, bana öyle şeyler anlattılar ki ne kadar doğru bir iş yaptığımızı gördüm. Müthiş bir gelişmeyi gözlerimle gördüm, bunu da burada eklemek isterim.

Bir de bu çalışmada uzmanların dışındaki tüm kamu görevlilerinin -Sayın Başkanım- mesela polis, mesela jandarma, mesela sağlık personeli; direkt seçmiyoruz, diyoruz ki bu işi en az bizim kadar dert etsin, bu işi en az bizim kadar hassas yorumlasın ve gönülden yapsın. Bir memuriyet olarak algılamasın, çok büyük bir sosyal sorumluluğu yapsın diye personeli seçiyoruz. Onu da ifade etmek istedim. Hatta en son toplantımıza UNESCO'nun Türkiye temsilcisini, bu programdan haberi olan, Adnan Ağabey, sizin oradaydı değil mi? Sanayi Odamızda Sanayi Odası Başkanımız Adnan Ağabey. Orada yaptığımız bir programda buraya iştirak etmek istediler yani bizim bir projemize. Biz de tabii UNESCO'ya onların görev sahası çerçevesinde belli maddi kaynaklarla bir bölümüne, şimdi onu da çalışıyoruz, artı, Birleşmiş Milletlerden geçen hafta bir heyet geldi, onları da bir şekilde bizim prensiplerimizle, bizim şartlarımızla, bizim işte belirlediğimiz doğrultuda almaya gayret ediyoruz. Ben bir kez daha burada belediye başkanlarımızın; Başsavcımın, Ağır Ceza Başkanımın yani yargı mensuplarımızın, Başsavcı Vekilimiz de burada, ilgili adliye personelimiz burada, diğer gördüğünüz ilgili olarak düşünebileceğiniz tüm kurumlarımız, sağlıktan millî eğitime, hepsinin burada olduğunu; odalarımızın, işte Yeşilay, Ticaret Odası, onların da burada olduğunu bir kez daha hatırlatarak Başkanım, sunumu tamamlamış oluyorum.

Buyurun lütfen.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sayın Valim, çok çok teşekkür ederiz.

Sunum gerçekten çok güzeldi; bilimsel bir temele oturtulmuş, kurgusu çok iyi, ölçme ve değerlendirme ayağı olan, somut hedefleri olan bir proje. Yani bu modelin yaygınlaştırılmasını elbette isteriz fakat asıl mesele Gaziantep modelini oturtmak yani burada gerçekten bir dostluk, bir inanmışlık, bir adanmışlık ve bir koordinasyon var, bu da çok mühim başarıda ama hakikaten çok güzel bir sunumdu. Ama birkaç sorum var, hemen sorabilir miyim?

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI FATMA ŞAHİN - Başkanım, ben sorudan önce bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Tabii ki, lütfen Sayın Başkanım.

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI FATMA ŞAHİN - Ben öncelikle size hoş geldiniz diyorum Kıymetli Başkanım.

Biz 2012'de Bakanlıkta birlikte kurduk Başkanımızla, Bakanlığın kurulmasında da bizde çok emeği var. Bütün milletvekillerimize şehrimize hoş geldiniz diyorum.

Gaziantep modeli verimlilik ve koordinasyon modeli. Kıymetli Başkanım, verimlilik ve koordinasyon modelinde veriler konuşmuyor. 21'inci yüzyıl veri yüzyılı. Biz Bilişim Hizmetleri AŞ'yi bunun için kurduk. Daha belediyenin kendi verileri kendi işinde konuşmuyordu, önce kendi içinde verilerimizi konuşturduk, Bilişim Hizmetleri AŞ'yle, sonra şehirdeki verileri birbiriyle konuşturduk. Burada Valimin çok büyük bir koordinasyonu sağlama başkanlığı var ve bütün kurumların da çok büyük bir emeği var.

Şimdi, şöyle Başkanım: Bu tür sorunlar bir sonuç. Biz 6284'e geçerken böyle bir komisyona ben başkanlık yaptım. İlk kez Başbakanlık genelgesi yayımlandı "Kadına yönelik şiddet suçtur." diye, ilk kez. O sırada Ömer Dinçer Başkanımız Müsteşardı, Başbakanlık Müsteşarıydı, bu bizi 6284'e götürdü. Aslında çok önemli bir komisyon, gelen her bir milletvekilimize bu hassasiyetinden dolayı çok teşekkür ediyorum. Yaşam hakkı en temel hak. Biz insanların yaşam hakkını elinden ediyoruz ve buradan çıkacak sonucun da çok güzel bir yasaya gideceğine ben bütün kalbimle inanıyorum.

Biz erken uyarı sistemini çalıştırmıyoruz. Biz bütün büyük veriyi, "big data"yı göremiyoruz, önleyici tedbir alamıyoruz ve ASDEP'i çalıştırmıyoruz. Gaziantep başarmış olduğu protokollerle bunu yapıyor. Bakın, Gaziantep'in farkı... Kaç protokol yaptın Sayın Valim?

GAZİANTEP VALİSİ KEMAL ÇEBER - 500'e yaklaşmıştır.

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI FATMA ŞAHİN - 500'e yaklaştık. Biz bir sorunla, bir protokolle sorunu çözmeye çalışıyoruz ama...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Protokolü aksiyona çeviriyorsunuz, asıl mesele bu.

GAZİANTEP VALİSİ KEMAL ÇEBER - Tabii, tabii.

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI FATMA ŞAHİN - Bir de uygulamaya çeviriyoruz.

Şimdi, sizden istihdamımız, çok ciddi hukuki düzenlemeler gerekiyor burada. Benim sahada gördüğüm, her kullanıcı bir satıcı. "Ben kullanıcıyım." diyor ve hemen çıkıyor. Bu çok büyük bir tehlike bağımlılık açısından.

İkincisi: Şizofren, çocuk şizofren, biz onu alıp yatırmıyoruz, yataklı tedaviye götüremiyoruz, gönüllülük esasmış, böyle bir şey yok, çocuk hasta. Benim kendi ailemde amcamın torunu yakında annesini de öldürebilir, babasını da öldürülebilir. Hukuki düzenleme, gönüllü... Çocuk neyi gönüllü yapsın? Çocuk hasta. Yani bunu zorunlu yataklı tedaviye geçirecek çok acil tedbirler gerekiyor. Elleri, kolları bağlı, başsavcı ne yapsın, hukuk devletinde yasal düzenleme, çocuğa soruyoruz. İşte "Ben kullanıcıyım." diye çıkıyor. Dolayısıyla biz sizden hukuk devletinde bu eksikliklerin çok hızlı giderilmesini istiyoruz. En önemli şey, erken uyarı sistemi ASDEP'in çalışması. Dikkat ederseniz bu şehir ASDEP'i çalıştırıyor ve daha da önemlisi bizim o çıkardığımız haritada Şehitkamil'de, Hacıbaba'da uyuşturucu oranı çok yüksek. Biz orayı kentsel dönüşüm ilan ettik, orayı kentsel dönüşüme aldık yani önleyici tedbir, o mahallenin oradan kaldırılması gerekiyor. Bunun gibi hem şehircilik açısından hem veri yüzyılı açısından hem verimlilik açısından çalışan bir model var, kendi gücümüzle ancak bunu yapabiliyoruz.

Şimdi, sağ olsun, Millî Eğitim Müdürüme sorduğum soru şu: "Hem okula gitmeyen hem MESEM'e gitmeyen kaç çocuk var?" deyince bu çocukları alıp tek tek çalışıyoruz, terzi usulü, bu çok önemli bir şey.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bu çok önemli, terzi usulü.

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI FATMA ŞAHİN - Evet, terzi usulü.

Her bir çocuğun başka bir derdi var ve temel sorun Aile Akademisini kurduk, kadını korumaya çalışırken koruyamıyoruz çünkü failde öfke kontrolünü yenemiyoruz. Sağ olsun, başsavcımız da denetimli serbestlikten bırakılan çocukları, bütün erkekleri alıp Aile Akademisinde "Ona ne lazım? Neden bu şiddeti uyguluyor?"un önleyici tedbirini uyguluyoruz, onu hayata kazandırıyoruz.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Denetimli serbestlikte bunu mecburi tutuyorsunuz değil mi?

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI FATMA ŞAHİN - Onu da protokolle çözdük.

Bir anlatırsanız Başsavcım.

GAZİANTEP CUMHURİYET BAŞSAVCISI İSMAİL KARATAŞ - Öncelikle herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Valimin, Sayın Bakanımın da söylediği gibi birçok hususta gerçekten çok ciddi protokoller yaptık ve bu protokolleri de uygulamaya geçirdik gerçekten. Boşanma aşamasında sıkıntılı olan ailelere adliyede oda talep edildi bizden, biz oda tahsis ettik, orada Belediyemizin danışmanları itibata geçiyor, hâkimlerimiz zorunlu kılıyor ara kararlarında, görüşüyorlar, birçok aileyi böylece kurtardık. Çocuk suçlarında da yine benzer önlemlerimiz var bu şekilde. Denetimli Serbestlik Müdürlüğümüz ayrıntılarını anlatabilir burada dilerseniz. Çok güzel bir işleyişimiz var ama Başkanım, onu bildirmek isterim.

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI FATMA ŞAHİN - Biz sizden protokolle çözülen bir sistem değil, hukuk devletinde mevzuatla bizim elimizi güçlendirmenizi özellikle istiyoruz.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Mevzuata geçirelim.

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI FATMA ŞAHİN - Çok teşekkür ediyorum.

Buyurun Başkanım.

GAZİANTEP VALİSİ KEMAL ÇEBER - Burada bahsettiğim AMATEM'le BAHAR yapacağımız yeni yer, onu ekrana verdi arkadaşlar, buldu. Yine, Büyükşehir Belediyemizle beraber. Yani "AMATEM" dediğimiz olguyu biz çok ileriye götüreceğiz inşallah. Bir iki cümleyle özetledim ama çok çok ileri bir şey yapacağız inşallah.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet, çok önemli bir risk faktörü çünkü bağımlılık. Bu da çok önemli bir inisiyatif. Ben sadece şunu soracağım bir önceki sunumla ilgili: "5.087 bir kere suça bulaşmış fakat tekrerrür suç işleyen, mükerrer suç işleyen 597 çocuk tespit ettik. Buna odaklandık." dediniz. Şimdi, bizim şu ana kadar birçok bakanlığımızı dinledik, birçok kurumu dinledik, birçok sivil toplum örgütünü dinledik. Bu mükerrer suçlarla ilgili yaptığınız çalışmalar aslında ikincil korumaya giriyor, çok çok kıymetli, onun daha ileriye taşınmasını engellemek açısından çok önemli. Fakat bu bir kere suç işleyen 5.087 çocuğu birincil koruma adına bir şeyiniz var mı onu merak ettim. Yani onların çünkü mükerrer suça düşmemesi için yapılan bir protokolünüz, bir şeyiniz var mı onu merak ettim. Çünkü en çok ihmal edilen alan bu.

Bir de hani burada tedbir kararları içinde ayrı bir mahkemeler kurulmasını önermeniz bence çok yerinde bir öneri. Mutlaka hayata geçirilmesi gerekiyor. Çünkü bu birincil korumada biraz biz devlet olarak eksik kalıyoruz. Yani o şey yapılandırılmamış, tedbir kararları biraz muğlak kalıyor, ona da somut önerileriniz olabilirse çok kıymete geçer.

GAZİANTEP VALİSİ KEMAL ÇEBER - Evet, bunu ben cevaplayayım mı, Umut, sen tamamlar mısın? Ben başlayım.

Şöyle Sayın Vekilim: Aslında bu sorunun aslında gelebileceğini de düşünüyordum çünkü bizde yola çıkarken aslında önemli olanın risk yönetimi olduğunu biliyoruz. "Çocuklar nasıl suça sürüklenmez?" Bizi de yola çıkaran aslında bu olgu ama yola çıktığımız zaman gördük ki çoklu suç işleyenler aslında tekil suç işleyenleri de güdüleyenler. Yani burada aile yapılarında... İşte, onun için Rize ile Gaziantep örneğini verdim, çok farklı bir sosyolojisi var. Yani her ailede 4-5 çocuk olduğunu düşünün ve ailede bir tane de mükerrer suç işleyen var. Onun için Sinan sunuda bahsederken bir aileye gittiğimiz zaman suç işleyen çocukla beraber ailenin üzerine de çalışmaya başladık "Diğer çocukları nasıl engelleriz?"e de çalışmaya başladık. Belki bu çalışma olmasaydı o 5.087 rakamı

belki 10 bin, 15 bin olacaktı. Ama yine orada şunu ifade etmek isterim: Tekil suç işleyen çocukların her biri ziyaret edildi. Orada dikkatinizi çekmiştir, suç yoğunluğunda kişilere karşı işlenen suçlar yüzde 60'lardaydı. Onların da aslında biz alt analizlerini yaptık -burada tabii süre kısıtlı- bunların bir çoğu karşılıklı bağırma çağırma. Orada neyi seçiyoruz? Akran zorbalığı görüyorsak onun üzerine özel gidiyoruz daha büyük risk olan. Ama dediğinizi gayet iyi anlıyorum, kendimizi biraz daha geliştiririz yani tekil suçlar noktasında da aslında onu biraz daha şöyle yapıyoruz: Komisyonumuz 5-6 kişiler hâlinde bu çoğul suçlara gidiyor, tekil suçlarda suçun niteliğine göre ilgili kurum mutlaka gidiyor. Yani onu yapmaya gayret ediyoruz.

Umut, galiba bir şeyler ekleyeceksin.

GAZİANTEP AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ UMUT ZEYBEK - Evet, Sayın Valim, saygıyla selamlıyorum hazırım.

Şöyle arz edeyim: Sayın Valim, iki yıldır yine sizlerin Başkanlığında intiharı önlemeyle ilgili de çalışmalar yürütüyoruz. İntiharla ilgili hem intihar edenler hem de intihara teşebbüs eden bütün vakaları hanelerinde sosyal hizmet merkezlerimiz marifetiyle tek tek inceliyor, sosyal inceleme raporları düzenliyor, gerekli müdahale planlarını oluşturuyoruz. Aynı, keza, intiharda olduğu gibi, efendim, suça sürüklenen, bir defa sürüklenmiş olsa dahi 5.087 çocuğumuzu sosyal hizmet merkezlerimiz marifetiyle, bireysel olarak sosyal hizmet uzmanlarımız hanelerinde ziyaret edip gerekli müdahale planlarını oluşturmaktadır. Ama bahsedilen 595 çocukla ilgiliyse Komisyon marifetiyle inceleme gerçekleştirilmektedir, farkı bu efendim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Peki, şöyle bir şeyin eksikliğini hissediyor musunuz? Burada adli makamlara ve Emniyet birimlerine de yöneltiyorum bu soruyu: Mesela tekil suç işlendiği zaman genelde hükmün açıklanmasının geriye bırakılmasıyla iktifa ediyor şu an sistem fakat bunun yapılandırılmış bir tedbir kararları olsa... Mesela, diyelim ki bu çocuk kavga etti, onların bir şekilde birbirinden özür dilemesi ya da küçük, sivil toplum faaliyetlerinde belki vazife alarak... Yani o tedbir kararının o çocuğu rehabilite etmeye ve önlemeye yönelik yapılandırılmış olması mesela nasıl olurdu? Özellikle adli makamlar ve Emniyete soruyorum. Böyle bir ihtiyaç hissediyor musunuz?

Bir de Sayın Vekilimizin, Hocamızın da bir sorusu var, onu da bundan sonra...

GAZİANTEP CUMHURİYET BAŞSAVCISI İSMAİL KARATAŞ - Başkanım, dediğiniz konuda çok çok haklısınız. Şimdi, biliyorsunuz, biz de bir uzlaştırma müessesesi var, yaşı büyüklerde bunu çok kolay bir şekilde uygulayabiliyoruz. İşte, birisi birisine hakaret ediyor, yargılansa ciddi cezalar alabilecek, bu adli siciline işleyebilecek, bunun da hayatına ciddi etkileri olacak. Karşılıklı iki tarafı bir araya getirdiğimizde biz uzlaşma kapsamında, şahıslardan birisi diğerine "Tamam, bu bana hakaret etti ama şu an özür dilerse ben bu şikâyetimden vazgeçeceğim." dediği anda orada kapanıyor. Sicil kaydı alınıyor, yargılama olmuyor, hem yargılama uzayacakken kısalmış oluyor hem de bunu önlemiş oluyoruz. Çocuklarda da bu tarz şeyler getirilebilirse tabii ki çok çok iyi olur.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Mesela, bir zarar verdiyse mala, ona olabildiğince telafi etmek gibi, ne bileyim, uygulamalar olabilir.

GAZİANTEP CUMHURİYET BAŞSAVCISI İSMAİL KARATAŞ - Tabii ki. Bu aslında yaşı büyüklere uygulanan uzlaşma modeli bu sizin dediğiniz.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Peki, ailelere bir yaptırım uygulanması konusunda ne düşünüyorsunuz?

GAZİANTEP CUMHURİYET BAŞSAVCISI İSMAİL KARATAŞ - Doğrudan ailelere...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet.

Yani suçun şahsiliği ilkesi tabii ki burada şey ama sonuçta suça sürükleniyorsa sürükleyen faktörlerden biri de bazen aile oluyor.

GAZİANTEP CUMHURİYET BAŞSAVCISI İSMAİL KARATAŞ - Yani hukuki olarak yaptırım uygulama, biliyorsunuz, mümkün değil söylediğiniz gibi.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Değil ama şimdi biz yasama organı olarak ne yapabiliriz bununla ilgili?

GAZİANTEP CUMHURİYET BAŞSAVCISI İSMAİL KARATAŞ - Şöyle, geçenki toplantıda da bir araya geldiğimizde dile getirdiğimiz konular vardı. Bu ailelere çeşitli yardımlar yapılabilir, biliyorsunuz. Aileler nasıl -yani tırnak içerisinde- önlenbilir çocuklara yönelik olan bu şeylerde, işte bu yardımlar kısıtlanabilir, alacağı şeyler önlenabilir, bunun etkisi daha çok olacak diye düşünüyoruz. Hani hukuki bir yaptırım uygulamak yerine bu tarz şeyler daha caydırıcı olur bizce aileler olarak, geçenki toplantıda da sanki hemfikir olmuştuk bu konuda. Ama cezai olarak çocuğun işlediği bir suçtan aileye bir yaptırım uygulamak, biliyorsunuz, Anayasa gereği mümkün değil.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bazı ülkelerde aileye yaptırım...

GAZİANTEP CUMHURİYET BAŞSAVCISI İSMAİL KARATAŞ - Şu an bizde mümkün değil.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bizde mümkün değil, doğru.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Sayın Valim, çok değerli protokol; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, gerçekten çok güzel bir proje, çok emek verilmiş ve çok uğraşılan bir proje, çok da kıymetli olduğunu düşünüyorum. Tabii, burada aslında bence problem şu: Birincisi, suç işleyen çocuk ya da aile üzerine kurgulanmış bir proje. Risk haritası oluşturulmuş, yani suça sürüklenen bir çocuk ya da ailenin risk analizi yapılmış. İl bazında, ilçelerde, mahallelerdeki suç oranları tespit edilmiş ve bunun üzerine oluşturulan bir koordinasyonla, işte birçok kurumun -benim anladığım kadarıyla- 19 kamu kurumunun beraber hareket ettiği -gerçekten bunu başarmak da çok zor- ve bir daha suç işlememesine yönelik yapılmış bir çalışma.

Tabii, bizim esas burada en önemli noktalardan biri suç işlemeyi önleyebilmek. Yani evet, bir kez suç işlemiş bir çocuğun mükerrer suç işlememesi de çok kıymetli, bunun önlemini almak da çok çok kıymetli ama suça sürüklenen çocuklar için koruyucu ve önleyici neler yapılabilir? Bunun için de bu çalışma yürütülürken tabii, buradaki bu durum görünerek zannedersen buradan da özellikle okullarda devamsızlık üzerinden çocukların tespiti ve suç ile okul arasındaki ilişki kurulmaya çalışılmış. Ama bence burada, sadece okuldan ziyade daha geniş kapsamlı, mesela hemen hemen bizim her mahallemizde aile sağlığı merkezlerimiz var. Aile sağlığı merkezleri, sağlık sistemi bu işin neresinde? Bu bir. İkincisi, İçişleri Bakanlığı muhtarlıklarımız var, sokak var yani. Sokakta

muhtarlarımız bu işin neresinde? Ve üçüncüsü, bence çok daha önemlisi, bir sosyal medya var. Yani bu koruyucu ve önleyici durumlarda bunların da dikkate alınması gerektiğini düşünüyorum.

Bir diğer konu, mesela ben gerçekten hayret ettim. 2025 ve 2026 yılları arasındaki ilk ocak ve şubat ayları içerisinde aynı aylarda bir karşılaştırma yapılmış ve bu karşılaştırmaya göre de yüzde 34'lere varan rakamlar vardı, yüzde 18 herhâlde mükerrer suçun önlenmesi için. Bu çok büyük bir rakam. Tabii, bu projenin ne zaman başladığını bilmiyorum ben. Bu erken dönem sonuçlar. Bir de bunun geç dönem sonuçlarına bakmak lazım. Bu işin sürdürülebilirliği, nereye kadar takip? Bunların da bir taraftan da düşünülmesi gerektiğini düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum. Elinize, emeğinize sağlık Sayın Valim.

GAZİANTEP VALİSİ KEMAL ÇEBER - Eyvallah.

Müsaadenizle ben bir iki nokta eklemek isterim.

Zaten ben girişte "Biz de inşallah sizin uzmanlıklarınızdan ve kıymetli fikirlerinizden istifade etmek isteriz."in tam karşılığı bu. Bu bizim için çok kıymetli bir öneri.

Şunu ifade edeyim: Tabii, biz sunuyu sığdırabildiğimiz kadar yaptık ama bu yola mesela bizim "Hayat Projesi" diye bir projemiz var. O çok problemlenilen mahallelerde çok ciddi kamulaştırmalar yaptık. Bu, Davut Valimiz zamanında, benden önceki valimiz, şimdiki İstanbul Valimiz zamanında yine Büyükşehirle başlamış. Geniş alanları kamulaştırıp, o gecekonduları dönüştürüp oralara sosyal alanlar yapıyoruz. 2 tanesinde muvaffak olduk. Yani oraya ne yaptık? Düşünün, 150 tane gecekonduyu kaldırdık, onun yerine kütüphane, sağlık ocağı, o bölgedeki o yapıyı biraz çözmekle ilgili. Ama şey çok kıymetli, muhtarlar, ASM'ler, STK'ler, tabii yine sunumun başında gördünüz, interaktif bir süreç yürütüyoruz. Şimdi bu kıymetli fikirlerinizi oraya adapte edeceğiz. Biz zaten son toplantı, bir önceki toplantıda, buradaki benim kıymetli dostlarım, Tuncay Başkanım, Adnan ağabeyim, oda başkanlarımız, Organize Sanayide Yaşar Ağabeyim var, onlar projemize dâhil oldu. Bize mesela şunu söylediler hemen. Dedik ki: "Arkadaşlar bakın, projemizi bu noktaya getirdi." Aileler bize diyor ki: "Biz bir daha iş bulamıyoruz. Benim çocuğum suç işledi, ben iş bulamıyorum." Sağ olsun, hepsi dedi ki: "Sayın Valim, bize isimler gelsin, gerisini bize bırak." Aynen onu söylediler, onlar burada diye demiyorum. "İsimler bize gelsin, siz bu kadar uğraşmışsınız." Ve o toplantıda dedik ki: "Bizim sivil toplumu da buna dâhil etmemiz lazım." Şimdi, tüzükler tarandı, 39 STK bulduk, bir sonraki toplantımızda onlar olacak ama Kıymetli Vekilimin bu çok değerli önerisi muhtarları, ASM'leri ve STK'leri çok daha yoğun kullanacağız inşallah.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Benim de sorum olacak.

GAZİANTEP TİCARET ODASI BAŞKANI MEHMET TUNCAY YILDIRIM - Bir soru da ben Komisyona sormak istiyorum ama Sayın Vekilim konuşsun.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Devam edin.

GAZİANTEP TİCARET ODASI BAŞKANI MEHMET TUNCAY YILDIRIM - Efendim, siz buyurun lütfen, misafirsiniz.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sorumun cevabı sizde vardır, buyurun.

GAZİANTEP TİCARET ODASI BAŞKANI MEHMET TUNCAY YILDIRIM - Peki.

Efendim, öncelikle ben kendimi tanıtayım. İsmim Mehmet Tuncay Yıldırım, Gaziantep Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanım.

Hepinize hoş geldiniz diyorum, tüm hazırunu da saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, "suça sürüklenen çocuk" diyerek başladık. Ben bir babayım, 50 yaşında, üniversite mezunuyum, 45 bin kişilik bir ticaret erbabını da Gaziantep Ticaret Odası Başkanı olarak temsil etmekteyim.

Benim de vatandaş olarak bir sorum var. Şimdi, suça sürüklenen çocuk, bana göre suça sürüklenen çocuğun... Bizde de zamanında çok talihsiz bir olay olmuş, baklava çalan çocuk; bu olay oradan başlayıp buraya gelmiş, çocuk haklarıyla birlikte bu noktadayız. Şimdi, suça sürüklenen çocuk bisiklet çalar, nefesine yenilir. Ekmek çalar, bisiklet çalar, cep telefonu çalar; ailenin gücü yoktur, nefesine yenilir yani. Bunlar çocuğun suça sürüklendiği ya da suçu işlediğidir. Bunlar masum suçlardır bana göre, hatta bunlar sicil kaydına bile düşmeden, çocuğun geleceğine etki etmeden bırakılması gerekir, babacan bir ifadeyle. Gaziantep'te bu kadar iş yapıldıysa, bu kadar dezavantajlı bir şehirde, 500 bin Suriyeli geçici koruma altındaki insanın, mültecinin bulunduğu bir şehirde bizde oranlar düşük ve bu kadar geriye giderek yapılıyorsa masanın bu tarafında gördüğünüz hazırunun tamamının emeği vardır; adli bölümde, güvenlik birimlerinde ve şehrin diğer sivil toplum örgütlerinde.

Peki, 15 yaşında bir çocuğun belinde tabanca olup 20 tane suç kaydı varsa bunun suça sürüklenen çocuktan çıkması gerekiyor. Motosiklete binip iş yeri tarıyor. Bakın, burada bir vatandaş olarak söylüyorum, Oda Başkanını da geçin, bir anne-baba olarak söylüyorum: Motosikletin üzerinde iş yeri tarıyorsa bu suça sürüklenen çocuk değildir, bunu "suça sürüklenen çocuk" tabiri altında değerlendirmeye başlarsak toplumun geri kalanının vicdanını göz ardı etmiş oluruz. Bakın, maalesef, ülkede artık bu "suça sürüklenen çocuk" tabiriyle pekiştirilmek suretiyle masum görünüm elde ediliyor. Kimseyi suçlamıyorum, yasa yapanlar, Mecliste yasa çıkaranların bunu göz önünde bulundurması gerekiyor. Nasıl bir şey biliyor musunuz? Uyuşturucunun jelibon şekli verilip satılması gibi bir hâl alıyor.

Peki, karşı tarafta bu suça sürüklenen çocuk tarafından -sizin tabirinizle "suça sürüklenen çocuk"- zarar görmüş aileler ne olacak? Bence "suça sürüklenen çocuk" tabirinin sınırlarının net çizilip hangisinin suç olduğu, hangisinin suça sürüklendiği... Daha doğrusu, hangisinin profesyonel suçlu olduğunun, hangisinin suça sürüklenen çocuk olduğunun net çizgilerle ayrılması gerekiyor.

Bizler cam fanusta oturanlarız, hiçbirimizin başına gelmeyeceğini kimse düşünmesin. Yarın bizim çocuklarımıza da bu gelir. Bunun sebebi de bana göre 2 noktadan geçiyoruz Sayın Başkanım. Birincisi: Türkiye'de eğitimin on iki yıla çıkarılması, liseyi bitirmek mecburi kaldı, çıraklık müessesesi olayın dışına çıktı. Bakınız, hem ara eleman olayı bitti, hem "çocuk işçi" adı altında vurgulanarak: "Çocuk çalışmasın." Tamam, çalışmasın. Okumayan çocuğu zorla okula gönderirseniz; bakınız, bir de bu var; okumayan çocuğu zorla okula gönderirseniz, orada diğer okuyan çocuğa da problem oluyor, öğretmene problem oluyor. Hiç kimse kusura bakmasın, ben canı değilim, hiç kimsenin çocuğunun da canının yanmasını arzu etmem ve istemem ama olaylar reel bir

şekilde, gerçekçi bir şekilde masaya yatırılmazsa da burada bunun önüne geçemeyiz. Bakın, ne diyoruz? "Bir diğeri tarafından tetiklenmesi suretiyle..." Bu yarın sizin çocuklarınız da olabilir, bizim çocuklarımız da olabilir, kimsenin teminatı yok. Ama "suça sürüklenen çocuk" tabiriyle "suçlu" tabirinin net ayrılması gerekiyor. Buna, ister bir Oda Başkanının çağrısı deyin, ister bir babanın çağrısı deyin, isterseniz Gaziantep'i yakından tanıyan bir Gaziantep'inin çağrısı deyin; bu çizgilerin net konulması gerekiyor. Siz kanunen Mecliste bunu yapmaz iseniz kolluk kuvvetlerinin ya da adliyenin yapacağı bir şey yok. Adliye yazılı neyse açacak, "Kanun bunu emrediyor." diyecek, gereğini yapacak; kafasına yatmasa da yapacak, hukuk devletiyiz. Ama Mecliste bunlar, bazı siyasi saikler dışına çıkarılarak, gerçekçi olarak hukuk yapılırsa, emin olun, daha çok yol almış oluruz.

Teşekkür ediyorum.

Haddimi aştıysam da özür dilerim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok çok teşekkür ederiz.

Öncelikle şunu söyleyeyim: Şimdi, bazı kavramlar oluşturulurken yani, mesela, Çocuk Koruma Kanunu... Kaç senesinde çıkardık biz bu kanunu? 2005 yılı mıydı?

GAZİANTEP TİCARET ODASI BAŞKANI MEHMET TUNCAY YILDIRIM - Muhtemelen bizdeki baklava çalan çocuk olayından sonra geldi bu kanun.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Gayet iyi hatırlıyorum.

Ben de aslında şunu söyleyeyim: Sizin de ifade ettiğiniz gibi, ben de buna kesinlikle katılıyorum. Bu çocuğun üstün yararını gözetken, çocuğun suça karışmasını engelleyici ve rehabilite edici yaklaşımı temel alan fakat dediğiniz masum suçları, suça sürüklenen çocuk kategorisinde değerlendiren bir anlayışı ben de destekliyorum. Şimdi, sizin de dediğiniz gibi çağ birdenbire değişti, biz buna uymaya çalışıyoruz. Bizim zamanımızda böyle bir çocuk profili yoktu yani suçlu çocuk profili yoktu. Tam sizin anlattığınız tanıma uyan çocuklar vardı ve suçun mahiyeti de bu şekilde değildi. Şimdi, bizim tahayyül edemeyeceğimiz suçlar işleniyor. Mesela, biz dün bir aileyi ziyaret ettik. "Eyüp" diye bir evladımızı burada çok kötü bir şekilde katletmiş bir çete, dilim varmıyor, çocuk çetesi. Rambo bıçağıyla çocuğun kalbini deliyor ve böyle bıçağı -onu tarif de etmek istemiyorum- çevirerek yani o kadar büyük hasar veriyor ki yani bunu hiçbir şekilde kimse bana yok "Frontal lobu gelişmedi." yok "Dürtüselliğini kontrol edemedi." yok şu, yok bu; bunun böyle bir izahı yok, bu gerçekten kabul edilemez. Yani suça sürüklenmiş hangi... Üstelik bu çocuk yani faili gayet de zengin bir ailenin de çocuğu yani maddi dezavantajlı bilmem şununla bununla açıklanamayacak bir şeyler. Bunu açıklamak için aslında şu anda karşı karşıya olduğumuz dijital riskleri görmemiz lazım. Çünkü çocuklar o dijital risklerle yani dijital mecralarda elindeki telefonla öyle girdapların içine giriyor ki, öyle korkunç bir eğitimden geçiyor ki sadece Türkiye'de değil, dünyada da bu var. Dolayısıyla çocuk suçlu profili ve mahiyeti değişiyor. Ben size açık söyleyeyim: Tam sizin durduğunuz noktada duruyorum çünkü bana göre de mesela Ahmet Minguzzi'nin katilleri, çocuğu çok canice öldürüyor. Yani defalarca bıçaklıyor, yetinmiyor bir de çocuğun başına tekme atıyor. Bunu sonra gözlemliyorsunuz, hiçbir nedamet yok, bir de cezaevinden mektup yazıyor. "Biz burada düzenimizi kurduk, üç-beş seneye çıkarız, vesaire, vesaire." ve şeyi de söylüyor, mesela hâkim diyor ki: "Niye 5 kere vurdun?" "Ben hesapladım, üzerinde mont vardı, hani bir kerede o zararı veremem düşüncesiyle 5-6 kere vurdum." Yani bunu hesaplıyor, ben yetişkin olarak bunu düşünemem ama ona kanunen "çocuk" diyoruz. Bence bu tanım da çocuğu çok edilgen kılıyor "Senin bu suçta hiçbir günahın yok."a getiriyor. Ben de suçun mahiyetine göre bu ayırımın değişmesi gerektiğini düşünüyorum fakat cana kasteden bu vahşice suçlarda. Diğer bütün suçlar yani gasp vesaire bence onlar da buna giriyor, çete suçları ama diğer bütün suçlar ne olursa olsun bir şekilde kötü yola düşmüş, düşürülmüş kandırılmışlığın neticesi olabilir; o konularda önleyici, rehabilite edici, affedici, topluma kazandırıcı yolları kesinlikle çok zorlarken ama toplumun vicdanını kanatan meselelerde de çok daha gerçekçi olmamız gerektiğini açıkçası ben de düşünüyorum.

Çok teşekkür ederim yorumunuz için.

GAZİANTEP TİCARET ODASI BAŞKANI MEHMET TUNCAY YILDIRIM - Bir ekleme daha yapayım.

Gündüz kuşağı programlarının, televizyon dizilerinin ve mafya filmlerinin, mafya dizilerinin sistematik olarak yayımlanması sonucu çocuk bakıyor, filmde adam öldürülüyor, 15 yaşında çocuk hiçbir şey olmuyor, elini kolunu sallayarak geziyor, kendini onunla özdeşleştiriyor. Eğer ki bir şey yapılacaksa öncelikle RTÜK'ün işinin başına geçip doğru bir şekilde bu programları düzenlemesi gerekiyor.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkanım, kıymetli Valim, Sayın Büyükşehir Belediye Başkanım ve tüm protokolü sevgi ve saygılarımla selamlıyorum. Trabzon'un da selamını size bir kez daha iletiyorum.

Ben Sayın Bakanımın zamanında -Büyükşehir Belediye Başkanımız şimdi- güzel çalışmalara imza attığına bizatihi -mesleki olarak avukatım- şahit olmuş bir insan olarak buradaki gelişmelere de önemli katkı sağladığına da ayrıca inandığımı belirtmek isterim.

Ben Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu üyesiyle aynı fikirde değilim zaten aynı fikirde de olmamız gerekmiyor, buradaki kurulla da aynı fikirde değiliz; hepimiz aynı noktalarda, zaman zaman aynı fikirde değiliz.

Bir kere, bizim kanunumuzda, Çocuk Koruma Kanunu'nda ve uluslararası normlarda da 18 yaşındakiler çocuk olarak nitelendiriliyor. Dolayısıyla, siz 10 yaşın altındaki çocuklara ne isim verirsiniz verin bizim hukuk sistemimizde de rehabilitasyon ön planda olduğu için, onarıcı adalet sistemi -herkes için aslında- kabul edildiği için... Dolayısıyla, bu suç işleyen kişilerle, suça sürüklenen çocuklarla çok yakın bir zamanda toplum bir arada olacağı için de o çocukların topluma geri kazandırılması noktasında İnfaz Kanunu'nda başka bir indirim miktarı var, o uygulanıyor. Yoksa yargılama sürecinde, cezalandırma sürecinde değişen farklı bir durum yok. O yüzden, gerçekten çok önemli bir çalışmaya imza atılmış, Sayın Valimi de bu noktada kutluyorum. Çünkü biz bütün kurumları Mecliste dinliyoruz, ayrı ayrı gelip ne kadar başarılı çalışmalar yaptıklarını bize anlatıyorlar ama her seferinde soruyoruz: "Her şey var, peki, helva niye olmuyor?" Çünkü koordinasyonsuzluk nedeniyle bir türlü çözüme ulaşılamıyor.

Şimdi, ben aslında sizin konuşmanızda olmasaydı çok sevinerek de söyleyecektim, burada gördük ki aslında Amerika'nın yeniden keşfine gerek yok, bunların hepsi biliniyor ama bir koordinasyon ve bu koordinasyonu samimi, işlevsel şekilde işletecek bir valiye ihtiyaç var; o Vali Bey de gelmiş. Belli ki Aile ve Sosyal Hizmetler Müdürlüğü de buna önceden hazırlanmış çünkü "Bir rapor

sunduk Vali Bey'e." dedi, Vali Bey de bundan sonra, 31/10/2025'te başlamışlar çalışmaya ve bu kısa süreçte de... Elbette ki bu kısa sürecin -az önce Vekilim de dedi- uzun vadedeki sonuçları da bizim için önemli olacak ama gördük ki koordinasyon sağlandığında ve çok önemseydiğimiz vaka temelli çalışıldığında, tek tek her çocuk bir bireymiş gibi değerlendirilerek takip edildiğinde çıkan sonuçlardan gördük ki aşağı yukarı beş aylık bir dönemde bile başarılı sonuçlar alınmış. Yani ceza artırılmadan da kamu kurum ve kuruluşları üzerlerine düşen görevi yaptıklarında sivil toplum örgütleri tarafından ve meslek odaları tarafından da desteklendiklerinde Gaziantep örneğinde olduğu gibi, ceza artırmadan başarılı sonuçlara imza atılabiliyor, suç önleniyor. Ben o anlamda, bu çalışmayı çok değerli bulduğumu söylemek istiyorum Sayın Valim.

Bir kere, bakış açınız çok önemli, okul terki ve devamsızlığına odaklanmanız "Cezaevi tahliyesi sonrasında ne oluyor?"a odaklanmanız -ki bunlar yapılmıyor zaten, problem orada- "Eğitim ve istihdamda ne oluyor bu çocuklara?" diye odaklanmanız sonucunda başarının geldiğine inanıyorum. Tam da bu noktada eksikliklerimiz var, kurumlar birbirini takip etmiyor, herkes görevini bir yere kadar yapıyor ama devamı yok, devamı yok; siz bu devamı başarılı bir şekilde yerine getirmişsiniz, bence bir koordinasyon ama ondan da önemlisi, önemsemek, iş birliğini artırmak. Sayın Valimin resimde kendileriyle birlikte 11 kişi başlamış, 5 bir tarafta, 5 bir tarafta ve Sayın Valim vardı; şimdi sayı artmış. Belli ki Milletvekilimin de önerileriyle -ben de bir tane eksikliği söyleyeceğim biraz sonra- çok daha artarak, birlikteliğiniz artarak çözüm odaklı çalışmanız bize de örnek olacak diye düşünüyorum.

Ben gerçekten hepinizi tek tek kucaklıyorum, teşekkür ediyorum, selamlıyorum.

Ben sunuda kaçırmış olabilirim; MESEM ve açık öğretimde okuyan çocuklarda bir suç oranı tespiti yaptınız mı acaba? Bunlar arasında suç işleme var mı? Buradaki kız erkek çocuk ayırımı göremedim ya da "öğrenci" diyelim, kız erkek öğrenci oranını göremedim; yine kaçırılmış olabilir. Veya tersten de okursak suça sürüklenen çocuklar arasında MESEM veya açık öğretime kayıtlı çocuklara ilişkin bir veri tabanınız varsa bunu öğrenmek isterim.

Sayın Kurulda hem Cumhuriyet Başsavcımızın hem de Adalet Komisyonu Başkanımızın olmasını çok önemsiyorum. Sayın Valim burada. Ben 3 dönem Trabzon Baro Başkanlığı ve Türkiye Barolar Birliği Başkan Yardımcılığı da yaptım. Gaziantep Baromuz hem çocuk hakları hem kadın hakları hem insan hakları konusunda son derece yetkin olan bir barodur. Hiçbir sunumda ve bu masa etrafında Gaziantep Baromuzu göremedim; bence bu eksiklik çünkü onlar da o adliyenin 3 sacayağından biri ve onlar da hak temelli çalışıyorlar; bu çalışma grubunun içerisinde etkin bir biçimde yer almalarının faydalı olacağını düşünüyorum.

Ayrıca, çocuk mahkemelerinin tedbir veren mahkemeler şeklinde de ayrılması yönündeki önerinin de değerlendirilmesi gerektiğine inanıyorum çünkü zannederseniz bunun nedeni tabii iş yükü. İş yükü nedeniyle ayrılmasını istediler. Tam da o noktada zaten çocuk mahkemelerinde tedbirlerin yeterince verilememesi ve takip edilmemesinin de bu iş yükünde etkili olduğunu düşünüyorum. O konuda da belki düşünürüz biz de Komisyon olarak "Buna gerek var mıdır yok mudur?" diye ya da hâlihazırda nasıl daha etkin bir tedbir sisteminin uygulanmasını biz de düşünürüz. O yüzden, ben gerçekten çözüm odaklı, sorunların nereden kaynaklandığını bilen ve buna çözüm üreten siz değerli heyeti bir kez daha selamlıyor, teşekkürlerimi iletiyorum

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sayın Vekilim, hem katkılarınız hem sorunuz için çok teşekkürler.

Cuma vakti girmek üzere, bir ara verelim isterseniz, ikinci oturumda hem bu sorulara cevap arayalım hem de Emniyet Müdürlüğümüzün bir sunumu olacak, onu dinleyelim. Bu şekilde ilerleyelim olur mu?

Şimdilik toplantımızı nihayetlendirelim.

İkinci Oturumda buluşmak üzere.

Kapanma Saati:12.35

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Müşerref Pervin Tuba DURGUT (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa KÖSE (Antalya)

SÖZCÜ: Ümmügülşen ÖZTÜRK (İstanbul)

KÂTİP: Naci ŞANLITÜRK (Ordu)

----- 0 -----

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şimdi, Gaziantep Emniyet Müdürlüğünün sunumu var, onu dinleyeceğiz.

GAZİANTEP EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ BAŞKOMİSER MURAT CAN YARDIMCI - Sayın Valim, Sayın Komisyon Başkanım, sayın milletvekillerimiz, Sayın Büyükşehir Belediye Başkanımız, sayın protokol üyeleri ve sayın hazırım; ben Başkomiser Murat Can Yardımcı, arz ederim.

Sunumumuzun içeriğinde öncelikle çocuk suçluluğu üzerinde çevre ve internet ve aynı zamanda sosyal düzensizlik, toplumsal düzensizlik teorisi kapsamında yapmış olduğumuz bazı hipotezler üzerinde duracağız. Daha sonrasında Gaziantep'in demografik analizini suç kapsamlı yapmaya çalışacağız. Akabinde, Emniyet Müdürlüğümüz bünyesinde yürütülen okul tedbirleri ve sonuçları üzerinde duracağız. En sonunda bilgilendirme faaliyetleri kapsamında bilgi aktaracağız ve önerilerimizi arz edeceğiz.

İlk olarak, çalışmamıza başladığımızda akademik ve literatür açısından yaptığımız araştırmalar neticesinde özellikle hem uluslararası akademide hem de ulusal akademide gördüğümüz ve sonucuna vardığımız yegâne unsur çocuk suçluluğundaki ana etkenin sosyal medya kullanımındaki etik ve düzensiz kullanım alışkanlıklarının bir sonucu olduğuydu. Bu kapsamda öncelikle TÜİK verilerini incelemek amacıyla gençlik içerisinde ve çocuklar kapsamında en çok kullanımının yaygın olduğu bu sosyal medya programları ve platformları üzerinde bir inceleme yaptık ve bunda da gördüğümüz gibi Instagram ve TikTok üzerinde ciddi bir kullanım yoğunluğu ve artış söz konusu olduğu gözümüze çarptı. Daha sonrasında da özellikle bu yeni nesil çeteleşme vurgusu yapılan, birtakım suçun odaklandığı gruplar üzerinde yaptığımız incelemede de birbirleriyle yaptıkları iletişim ve birbirlerine yönelik yapmış oldukları tehditlerin Instagram ve TikTok üzerinden yapıldığını gözlemledik. Bu kapsamda, bu bir veri ve bu verinin de bir uyarı niteliğinde olduğunu düşünüyoruz. Ayrıca, 6-10 yaş ile 11-15 yaş grubu arasında özellikle bülüş ve ön bülüş çağı kapsamında bir değerlendirme yapmaya çalıştık. Burada 6-10 yaş arasında internet kullanımının 11-15 yaş grubuna göre daha düşük olduğu gözümüze çarptı. Bunun da özellikle bu 11-15 yaş çocuk suçluluğunun ön hazırlığının yapıldığı ve çocuk suçluluğunun yoğunlukla görüldüğü süreçte internet kullanımının yoğun olduğu, yüzde 94,7'lik bir kesimin bu kullanıma yöneldiği, internet kullanımına yöneldiği gözlemlenmektedir. Tabii, bu internet kullanımının yüzde 94,7'si, tamamı da interneti kötücül ve kriminal sebepler çerçevesinde kullanmıyor fakat bu kullanımın yaygın olması muhakkak ki internet kullanımı üzerine de bir otoriter düzenlemenin gerektiğini bize göstermektedir. Bu kapsamda değerli bir veridir.

Gaziantep genel eğitim düzeyi üzerine yaptığımız istatistiki bir çalışma... Bu çalışmada özellikle Gaziantep ilinin 2024 verileri kapsamında -çünkü bizim çalışmamız 2025 yılında yapıldığından dolayı 2024 verilerini de baz alarak biz bir sonuca varmak istedik, tam veriler, oturmuş veriler olması kapsamında- yüzde 51,82'sinin ilköğretim mezunu olduğu gözlemlenmektedir. Bu yönde eğitime yönelik yapılacak politikalarda özellikle ilköğretimden başlamak kaydıyla bir reaksiyonun gösterilmesi gerektiği yönünde bir gösterge olduğunu düşünüyoruz.

Bir sonraki grafiğimiz, aslında bizim, bu çocuk suçluluğunda vurgu yapmak istediğimiz, çalışmalarımızda da defalarca değindiğimiz bir husus. Ne eğitimde ne de istihdamda olan çocuk, 15-17 yaş grubundaki çocuk oranını vermek istedik. 2024 yılında yüzde 10,8'lik bir veri var ve 2023'e göre bir artış gözlemleniyor. Bu, Türkiye geneli bir veri; bu veri bütün illerimiz çerçevesinde teker teker çıkarıldığında da istatistiki anlamda yakın bir sonuç vereceği düşünülebilir fakat bu bize şunu da gösteriyor: Demek ki yüzde 10,8'lik bizim üzerine eğilmemiz gereken ve üzerinde düşünmemiz gereken çocuk topluluğumuz var. Yani bu çocuk topluluğunu biz eğitime adapte edemiyor ve aynı zamanda istihdam da edemiyorsak, istihdam edilmesine rağmen istihdam edilmiş durumda tutamıyorsak bu yönde bunlara dönük sosyal politikaların geliştirilmesi açısından bir veri olabilir şeklinde yorumda bulduk.

Bir diğer husus da muhakkak ki iç göç hususudur. Şehirleşme çerçevesinde özellikle bu dinamik üzerinde durulduğu birçok literatür araştırmasında çalışılmaktadır, birçok akademik yönden araştırma konusudur. Biz, özellikle Gaziantep nüfusuna kayıtlı kişi oranını çıkardık. İlçeler bazında Şehitkâmil'de yüzde 61,51'i sadece Gaziantep nüfusuna kayıtlı olan mukimler ve bunların haricindekiler de çevre illerden, daha doğu illerimizden göç eden ve nüfusu Gaziantep'e kayıtlı olmayanlar. Görüldüğü üzere de özellikle biz 2024 yılında pozitif net göç durumundayız. Bu açıdan, iç göç açısından da özellikle Gaziantep'te belli politikalar üzerinde durulması gerekiyor. Biz daha sonrasında, demografik ve sosyoekonomik verileri harmanlayarak bir sonuca varmak istedik. Bu kapsamda da özellikle Gaziantep'in suç analizini suçun sosyomekânsal yoğunlaşması üzerinde yapmaya çalıştık. Burada görüldüğü gibi nüfus verilerini gösterdiğimiz bu mavi kodlu haritada, nüfusun yoğunlaştığı bölgeler de kırmızı kodlu haritada gözlemleyeceğimiz suç verilerinde olduğu gibi suçun da yoğunlaştığı görülmektedir. Yani biz şunu diyebiliriz: Nüfusun yoğunlaştığı bölgelerde sosyomekânsal bir yoğunluk varsa ve o sosyomekânsal yoğunluk bir şekilde kontrol edilemiyorsa ya da dizginlenemiyorsa orada suçun olması zaten literatür gereği de gayet doğaldır; bu, kabul edilen bir veridir fakat "Bu bizde de böyle midir?" dediğimizde, evet, doğrusu, bizde de aynı şekilde nüfusun yoğunlaştığı yerde suç da yoğunlaşıyor. Bu kapsamda büyük şehirlerimiz açısından bir değerlendirme yapacak olursak çocuk nüfusunun potansiyeli, çocuk nüfusunun yoğunluğu aslında orada çocuklara yönelik yapılacak birtakım uygulamaların ne kadar baskın olması gerektiği yönünde de bize fikir verir. Biz 0-18 yaş grubu nüfus oranlarını büyük şehirler kapsamında çıkardık ve görüldüğü üzere, Şanlıurfa, Mardin, Diyarbakır ve Van'dan sonra en çok nüfus yoğunluğu olan büyük şehrimiz Gaziantep. Daha sonrasında da Türkiye geneli çocuk nüfusu oranına baktık. Çocuk nüfusu oranına baktığımızda Türkiye genelinde -2024 verilerini baz alacak olursak- yüzde 25,47; Gaziantep'in verisi de yüzde 36,92 yani biz aslında Türkiye ortalamasının üzerinde bir çocuk nüfusuna sahibiz. Peki, suça sürüklenen çocuk sayısının çocuk nüfusuna oranı nasıl cereyan ediyor? Türkiye genelinde 2024 kapsamında bakarsak yüzde 0,88'lik bir suçluluk var, Gaziantep özelinde bakarsak da yüzde 0,45'lik bir suçluluk var yani nüfus oranımız Türkiye ortalamasından fazla olmasına rağmen suçluluk Türkiye ortalamasının altında cereyan ediyor.

Yaş gruplarına göre nüfus dağılımı... Biz 12-15 ile 16-18 yaş gruplarını baz aldık bu çalışmamızda. Yaş gruplarına göre nüfus dağılımı yıllara göre düşüş seyrinde, her iki yaş grubunda da nüfus düşüş seyrinde fakat suça baktığımızda suç aynı durumu bize veriyor, ters orantı şeklinde çıkış eğilimi gösteriyor yani 2023'ten 2025'e doğru bir suçlulukta artış söz konusu.

"SSÇ" nitelendirmesiyle bir istatistik çıkardık Gaziantep minvalli. Olay sayılarının yıllara göre değişimini aldık; 2023, 2024 ve 2025 olmak üzere. Olay sayılarında da çocuk sayılarında da gördüğümüz, kişilere karşı işlenen suçların her daim daha yüksek çıktığı görülmektedir fakat ilerleyen süreçlere baktığımızda, daha oransal bir çalışma yaptığımızda genel artış, suçun artışı yıllara göre düşüş seyrine geçiyor oransal kapsamda. Onu da şöyle arz etmek istiyorum: Toplam olay sayısında bir önceki yıla göre 2024'te

yüzde 20,5 iken 2025'te yüzde 8,7'lik bir artış söz konusu. Toplam suça sürüklenen çocuk sayısında ise bir önceki yıla göre 2024'te yüzde 22,9 iken 2025'te yüzde 9,3 artış söz konusu. Artış hızında bir düşüş var, bu gözlemlenebiliyor fakat sayısal bir artış görüldüğü gibi mevcut. Daha sonrasında adli mercilere sevk edilen suça sürüklenen çocuk sayısına baktığımızda, yine aynı şekilde çalışmalar, tedbirler ve birtakım emniyet, kolluk hizmetleri kapsamında tespit edilen, hakkında işlem yapılan çocukların sayısında artış olduğu gözlemlenmektedir. Buradaki istatistikimiz de aslında çalışmamızın öneriler kısmında da üzerinde defalarca değindiğimiz ve asıl mevzu olarak hipotezimizi destekleyen bir veri. Birinci defa suç işleyen çocuk sayısında yükseliş var, artışta oransal düşüş var. İkinci defa suç işleyen çocuk sayısında ise yükseliş yine var fakat oransal bir artış söz konusu. Yani bu 2023-24 karşılaştırması ve 2024-25 karşılaştırması; tam yıl karşılaştırması. Bizim Valilik bünyesinde yapmış olduğumuz çalışma kapsamında son iki aylık verileri karşılaştırdığımızda ise 2025 ve 2026 verilerini karşılaştırdığımızda hepsinde düşüş görünüyor. Yani aslında bir reaksiyon ve bir koordinasyonla yola çıkıldığında bu mevcut tablonun değişebileceğini biz son iki ayda bir nebze de olsa proaktif bir şekilde görebildik. Burada önem arz eden bir husus "daltonlar, casperlar, baykaralar ve çirkinler" şeklinde adlandırılan yeni nesil suç çetelerinin, bu SSÇ'lerin yoğunlukla bulunduğu suç çeteleri üzerinde yapmış olduğumuz araştırmalarda hepsinin 2010 ve 2011 yılında ilk suç kayıtlarını aldıklarını gördük bunların liderlerinin ve bu da bu liderlerin içeride içsel olarak suçta profesyonelleşme minvalinde nasıl hareket ettiği yönünde bizi aslında 2010 ve 2011 yılları üzerinde düşünmeye itti. Gördüğümüz kadarıyla da gerek aile çevresi gerek sosyal çevresi ve gerekse etkileşim kurduğu akranlarıyla olan ilişkilerinde bu çocuklar suçluluğa bir şekilde yöneliyor.

Peki, bu çocukların ve diğer çocukların bu suça yönelmesinde bir diğer etken olan "sokak" diye nitelendirdiğimiz, sokakta bulunan çocuklar yönünde nasıl bir değişim var, nasıl bir tedbir var? Bu kapsamda bizim kendi emniyet müdürlüğümüz bünyesinde yapmış olduğumuz çalışmalarda özellikle çalışan, dilenen çocuklara yönelik yapılan çalışmalarda yıllara göre bir artış söz konusu ve bu artışlar sonucunda da mükerrer olarak Kabahatler Kanunu kapsamında bilgilendirilen çocuk sayılarında düşüş söz konusu. Bizim Emniyet Müdürlüğümüz bünyesinde Millî Eğitim Müdürlüğüyle yapılan birtakım protokoller çerçevesinde risk gruplarına ayırdığımız 23 okulumuzda, 23 sabit polis görevimiz bulunmakta. Bu görevlilerimizin okullarda hizmet yürütmesinin yanında, özellikle birinci ve ikinci öncelik dereceli okul sayılarının haricinde üçüncü ve dördüncü nitelikli risk öncelikli okullarımızda da aynı şekilde ekipler ziyaretlerde bulunmakta ve bu ziyaretler çerçevesinde okullarla iletişimini hiçbir surette koparmamaktadır. Okul tedbirleri kapsamında okul çevrelerinde yapılan tedbirlerde özellikle son yıllarda ki buna önem atfediliyor sorgulanan şahıs sayısında ciddi artış vardır çünkü okullarda özellikle suçluluğa itilen durumlarda okulda örnek alamayacağı suçlu profilini okul dışında, okul çevresinde bulunan suçlu profiliyle özdeşleştiriyor çocuklar ve bu kapsamda okul çevrelerinde ekipler vasıtasıyla yapılacak sorgulamalar o suçlu profilini okul çevresinden bir şekilde uzaklaştırıyor ve bu uzaklaştırma da içeride suçluluğa bir şekilde meyledecek çocuğu önleyici kapsamda bir koruma kalkanına alıyor. Bu kapsamda bu da önem arz eden bir çalışmamız. Okul çevresinde meydana gelen asayiş olaylarını derlediğimizde de okul çevresinde meydana gelen asayiş olaylarında özellikle son iki eğitim öğretim döneminde bir düşüş yaşanıyor, 298 iken 2024-2025 eğitim öğretim döneminde, 2025-2026 eğitim öğretim döneminde 180'e iniyor. Aynı şekilde "SSÇ" sayılarında düşüş beklenirken "SSÇ" sayılarında kısmi olarak üçlük bir artış mevzu. Ayrıca, toplum destekli polislik kapsamında okullarımızda dolandırıcılık, aile içi şiddetin önlenmesi, SİBERAY Projesi kapsamında güvenli internet ve bilişim sistemlerinin kullanılması trafik eğitimi, madde bağımlılığına yönelik eğitimler, polis meslek tanıtımı, genel güvenlik yönünden 593 tane faaliyet yapılmıştır. Bu faaliyet kapsamında 22.917 çocuğa ulaşılmıştır, öğrenciye ulaşılmıştır.

Yine, aynı şekilde, Gaziantep Valiliği bünyesinde İl Emniyet Müdürlüğümüz ve İl Millî Eğitim Müdürlüğümüzün ortak olarak yapmış olduğu bir eğitimde iş birliği protokolü mevcut. Bu protokol, 3/10/2024 tarihinde imzalanmıştır, bu protokol kapsamında da birtakım bilgilendirme faaliyetlerinde bulunmaktadır. Özellikle üzerine defaatle değindiğimiz bu sosyal medya kullanımı yönünde Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğümüz 109 eğitim yapmıştır. 109 eğitim neticesinde 101.985 kişiye bilgilendirmede bulunulmuştur. Aynı şekilde, madde bağımlılığı yönünde 209 okulda toplamda 8.159 öğretmen ve öğrenciye bilgilendirme yapılmıştır. Ayrıca, trafik yönünden de bilgilendirmeler yapılmıştır. Biz, bu kapsamda, nihayetinde birtakım önerilerde bulunmak yönünde çalışmalarımızı devam ettirdik ve netice itibarıyla, değindiğimiz gibi sosyal medya kullanımı ve medya okuryazarlığı bilgilendirme programlarının geliştirilmesi gerektiği düşünülmekte. Hukuk sistemi ile suç ve ceza tanımı içeren bilgilendirme programlarının geliştirilmesi yönünde fikrimiz var. Sanat ve meslek edinimi temelli eğitim stratejilerin öne çıkarılması, çıraklık eğitimi, MESEM tarzı eğitim sistemlerinin öncelenmesi yönünde önerilerimiz var. Spor ve fiziki etkinliklere, sosyal ve paylaşımlı aktivitelere ağırlık verilmesi yönünde, PDR faaliyetlerinde ve okul yönetiminde disiplinin temel alınması, çeteleşmeyi ve yaygın suçluluğu sembolize eden emarelerin kontrol edilmesi. Rehabilitasyon kapsamlı tedbirlerde ise suça sürüklenen çocuk aileleri ile uzman kamu personeli -ki bu çalışmaya biz yaklaşık üç aydır devam ediyoruz- tarafından aile ikametlerinde periyodik görüşmelerin yapılması, suça sürüklenen çocukların eğitime devamlılığını sağlayacak psikolojik ve sosyal uygulamaların geliştirilmesi, suça sürüklenen çocuklara yönelik kamu hizmetlerine katılım kapsamlı adli kontrol hükümlerinin yaygınlaştırılması, çocuğun topluma adaptasyonu ve entegrasyonu yönünde adli temelli birtakım programların geliştirilmesi, MESEM çıraklık eğitimi, sanat okulları gibi eğitim merkezlerinde meslek edinimlerini sağlamak ve bu programda başarı gösterenlere iş imkânlarının sunulması, ceza infaz kurumlarındaki suça sürüklenen çocukların suçta profesyonelleşmesinin önüne geçilmesi maksadıyla düzenlemelerin yapılması, ailesinde terör örgütleriyle iltisaklı olan şahıslar bulunan, suça sürüklenme potansiyeli olan çocuklara yönelik uzman kamu personeliyle PDR faaliyetlerinde bulunulması ve nihayetinde caydırıcılığa yönelik tedbirler kapsamında da bütün bu rehabilitasyon süreçlerini başarıyla tamamlayamayan ya da direnç gösteren çocuklara yönelik bu rehabilitasyon sürecinin tekrardan gözden geçirilerek tekrardan başlatılması ve okullarda suça, şiddet eğilim gösteren öğrencilere caydırıcı disiplin cezalarının veya PDR eğitim rutinlerinin uygulanması.

Arz ederim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyoruz.

Başka sunum yoktu değil mi? Evet, çok teşekkür ediyoruz.

En son Sibel Suiçmez Vekilimiz bir soru sormuştu Birinci Oturumda, onun cevabı yarım kalmıştı.

Buyurun.

Lütfen, onu tamamlamış olalım.

GAZİANTEP İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ ÖNDER ARPACI - Teşekkür ederim.

Sayın Vekilim bir şey sormuştu. MESEM'lerde kız, erkek öğrenci oranlarını sormuştu, ilettilim kendisine. Yüzde 23 oranında kızımız var, 6.360; erkekler yüzde 77, 21.296; toplam 27.656 öğrencimiz var. MESEM'deki çocuk suçluluğuyla ilgili öyle bir ayırımı, çalışmamız yok tabii ama eğer biz MESEM'lerden... Toplam 14 tane MESEM'imiz var il çapında, 69 tane mesleki eğitim okulumuz, lisemiz ve ÇPL'miz var; toplam 84. Bunları tekrar iletiriz eğer isterseniz biz size, uygun görürseniz sizin şahsınıza veyahut da Sayın Başkanımıza iletiriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyoruz.

Sayın Bakanım, biz oturumlarda sayın vekillerimizin sorularını ve görüşlerini alıyoruz fakat burada sahadan gelen veriyi de çok önemseydiğimiz için burada sivil toplumdan da akademiden de temsilciler var, mülki kurumlardan da temsilciler var. Sizlerden de görüş ve önerileri sözlü iletmek isteyen varsa tutanaklara girmesi açısından onlara da söz hakkı veririz.

Şimdi, başka söz almak isteyen milletvekilimiz var mı ya da sorusu olan?

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, ticaret ve sanayi odasından temsilciler buradaydı, değil mi?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet, temsilcisi var.

GAZİANTEP SANAYİ ODASI GENEL SEKRETER YARDIMCISI İBRAHİM ÇALI - Sanayi Odası burada.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ben oraya da bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Buyurun.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkanım, sizin aracılığınızla suça sürüklenen çocuklardan işe yerleştirdiğiniz oldu mu ya da yeni mi başlıyor proje, bilemedim? Eğer yerleştirilen varsa buradan bir başarı öyküsü çıkan bir örneğimiz de var mıdır? Bunu da öğrenebilirsek memnun olurum.

GAZİANTEP SANAYİ ODASI GENEL SEKRETER YARDIMCISI İBRAHİM ÇALI - İbrahim Çalı ben, Gaziantep Sanayi Odasında Genel Sekreter Yardımcısı olarak çalışıyorum.

Öncelikle, tüm Komisyon üyelerimize hoş geldiniz demek istiyorum.

Geçtiğimiz toplantıda aslında odalar sürece dâhil oldular. Bununla ilgili de biz de kendi içerimizde bir çalışma yaptık, hatta bir önceki oturumda Başkanımız sunum yapacaktı, sunacaktı ama vakit yetişmedi. Onunla ilgili olarak ben birkaç veri vermek istiyorum aslında, bilgi vermek istiyorum. Şimdi bizim şehrimizde ticaret odası ve sanayi odası ayrı yani ticaret ve sanayi odası olarak birlikte hizmet vermiyor; ticaret odamız ayrı, sanayi odamız ayrı. Bu noktada sanayi odamız da imalat sektöründe faaliyet gösteren sanayici vasfını haiz firmalara hizmet verir durumda. Tabii, bunu yaparken kanundan gelen hizmetlerle birlikte Gaziantep'in ayrı bir özelliğinden kaynaklı olarak üyelerimizin tüm ihtiyaçlarına yönelik olarak birtakım aksiyonlar da alıyoruz. Bunlardan bir tanesi, bizim organize sanayi bölgesi içerisinde bulunan, "endüstriyel gelişim üstü" diye adlandırdığımız, aslında içerisinde dijital dönüşüm ve yalın üretim tekniklerini anlattığımız model fabrikamız, mesleki eğitim merkezimiz ki bu, az önce İl Millî Eğitim Müdürümüzün bahsettiği mesleki eğitim merkezinin statüsünün dışında, sanayi odasına bağlı olarak çalışan, üyelerinin ihtiyaçları doğrultusunda mesleki eğitim ve istihdam hizmeti veren bir yapı. Bunun yanında da mesleki yeterlilik şirketimiz gibi şirketlerimiz var. Tabii, 2017 yılından bu yana bizim bu yapılarımız hizmet veriyor ve bu noktada yaklaşık 17 bin kişiye kadar da eğitim verdiğimiz bir kitlemiz var. Bunların içerisinde hem geçici koruma altında Suriyeliler hem de Türk vatandaşlarından oluşan gruplar var. Tabii, eğitimleri tamamladıktan sonra elimizde de ciddi manada bir havuz oluştu. Bu havuzda da üyelerimiz aslında yavaş yavaş bize dönüş yapıp istedikleri personelleri, hangi yetkinlikte, hangi meslek dalında istedikleri personel varsa bize dönüyorlar ve kendi istihdam departmanımız aracılığıyla da bu havuzumuzdaki arkadaşları o işletmelere yönlendiriyoruz. Tabii, bu, aslında İŞKUR'un yapmış olduğu, aslında kanunen yapmış olduğu bir faaliyet, etkinlik ama sanayi odası olarak da üyelerimizden böyle bir talep geldiğinde de artık hani cevap vermek durumunda hissediyoruz kendimizi.

Geçtiğimiz yılın verilerini getirdim ben. 2025 yılında bize 53 firmadan toplam 1.123 kişilik bir personel talebi olmuş; aslında baktığınız zaman bu sayı çok az çünkü organize sanayi bölgemizde bizim neredeyse 1.400'e yakın üretim yapan bir firma potansiyelimiz var. Dediğim gibi, bizim asıl işimiz istihdam olmadığı için bizimle irtibatta olan firmalardan gelen talepler. Bu taleplere baktığımızda yüzde 40'ı aslında vasıfsız işçi talebinde bulunmuş, yüzde 14'ü paketleme elemanı talebinde bulunmuş ki gıda sektöründen büyük bir ihtimalle bu firmalar; yüzde 10'u kaynakçı, makine metal sektöründe faaliyet gösteren firmalar, yüzde 7'si elektrik ve elektronik ustası istemiş, yüzde 4,5'ine yakını makine bakımcı, işte kalite kontrolcü, dokuma işçisi, çuvalcı, forkliftçi, plastik kırma operatörü diye gidiyor, bu liste uzayarak gidiyor ama en yoğun olarak vasıfsız işçi talebinde bulunmuşlar.

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI FATMA ŞAHİN - Sayın Vekilim, burada araya girmek istiyorum. Hangi iş talebi varsa, biraz sonra size göstereceğimiz GASMEK'lerde biz onları hemen kursa alıyoruz. En önemli şey bu yani sanayicimizin hangi iş kolunda, hangi vasıfta kişiye ihtiyacı varsa -şu an bizim 36, biraz sonra size göstereceğimiz- orada 16 kişi birleştiğinde hemen kurs açıyoruz dolayısıyla o entegrasyon da bu işin toparlanmasına çok yardımcı oluyor.

GAZİANTEP SANAYİ ODASI GENEL SEKRETER YARDIMCISI İBRAHİM ÇALI - Evet, tabii, dediğim gibi, biz geçtiğimiz komisyon toplantısında Sanayi Odası olarak sürece dâhil olduk ve bu noktadan itibaren de aslında çalışmalarımızı kendi içerimizde başlattık.

Sorunuza cevaben şunu söyleyebilirim: Henüz bizim aracılığımızla suça sürüklenmiş çocuğun işletmelerde istihdamı söz konusu değil ama bundan sonraki süreçte hem elimizdeki verilerin paylaşılması ki bu talepler bize anlık geliyor yani gün içerisinde 2 firma talepte bulunabiliyor, üç gün sonra başka 3 firma daha talepte bulunabiliyor; bu talepleri biz doğrudan komisyon içerisinde ilgili havuzun yönetildiği birim ya da kişiye yönlendirerek "Şu firma şu nitelikte personel arıyor." ya da GASMEK'lerle irtibata geçerek hemen kursların açılması ya da bizim kendi mesleki eğitim merkezimizde verebileceğimiz kurslar varsa bunları da gerçekleştirip sanayiye yönlendirebiliriz aslında. Ama burada kritik olan nokta şu: Özellikle imalat sektöründeki firmalarda istihdam edilecek kişilerin

aslında 18 ve üzeri yaş grubunda olması gerekir. Aslında 16 yaş grubundakiler de istihdam edilebilir ama onların, biliyorsunuz, sigorta primleri emekliliğe esas olmadığı için 18 yaş üstü kişiler daha çok SGK'li olarak çalıştırılabilirler. 18 yaşın çocuk statüsüne girdiğini siz söylemişsiniz. Bu kişiler için doğrudan istihdama yönlendirme ya da mesleki eğitim verilerek istihdama yönlendirme süreci yapılabilir ama 18 yaş altındakiler de zaten MESEM aracılığıyla da çıraklık eğitim sistemiyle sisteme entegre olacaktır. 18 yaş üstü grubu için şöyle bir handikaptan belki bahsedebiliriz: En nihayetinde suça sürüklenmiş, suçlu ya da -ne derler ona- bir suç kaydı bulunan kişiyi maalesef üretim sektörü de olsa, hizmet sektörü de olsa işletmeler istihdam etme noktasında imtinalı, biraz daha böyle tedirgin davranabiliyorlar; ister "içerideki disiplinin bozulması" deyin buna, isterseniz "yasal sorumluluklar" deyin; böyle bir imtina etme süreci var ki hele ki işe giriş evrakları içerisinde sabıka kaydının olmadığını gösterir belgenin istendiği bir durumda hani sabıka kaydı olan bir kişinin işe girişiyle ilgili, biliyorsunuz, çok ciddi bir handikap var.

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI ZEHRA ÜNAL - Bir ekleme yapayım Sayın Vekilimin aslında sözüne de. Biz de yani sanayide uzun süre çalıştığımız için biliyorum, gerçekten suça sürüklenen ama bu cinayet tarzı şeyler olmadığı sürece bizim Oya Bahadırdan mesela ben dâhil bir sürü oradan işçi aldık, güzel örnekler var. Oya Bahadırdan madde bağımlısı olarak tedavisini görmüş ama -küçük bıçaklama vakaları da suça sürüklenmiş çocuk- daha sonra... Sabıka kaydı olması değil ama böyle bir proje başlatıldığı için bizler fabrikalarımıza hep almıştık bu tür vakaları da.

Şimdi, 2 çocuğu var, çalışıyor; işte, bobinci, operatör, forkliftçi, bunların hepsinin sanayide çok şekilde örnekleri var; vaktiniz olsa göstermek de isterdik ama kendi içerisinde, evet, sabıka kaydı isteriz bizler alırken ama bu çocuklara özel kontenjanlar açıldı bu çalışmalar yapılırca; böyle vakaları da alıyoruz ama çok ekstrem derecede suç kaydı olmama şartıyla. Ama cinayetten oluşan bir şeyi biz de dâhil almadık ama böyle vakalar bizim OSB'de çok Başkanım.

GAZİANTEP SANAYİ ODASI GENEL SEKRETER YARDIMCISI İBRAHİM ÇALI - Tabii, ben genel kanıdan bahsediyorum, istisnalar kaideyi bozmuyor ama genelde sanayicilerimiz suçun çeşidine ve şekline göre de imtina edebiliyorlar.

Bir önerim olabilir sadece: Belki suça karışmış ya da suça sürüklenmiş çocukların istihdam edilmesi noktasında birtakım teşvik mekanizmalarının hayata geçirilmesi belki sanayiciyi bu noktada biraz daha ön plana çıkartabilir çünkü hakikaten personele de ihtiyacı var sanayimizin baktığımız zaman, özellikle yetkin ve kalifiye personele de ihtiyacı var. Bu noktada, belki dediğim gibi, bu suça karışmış kişiler ya da bunların ailelerinin istihdamına yönelik bir adım atan sanayicinin ya da hizmet sektöründeki bir firmanın birtakım teşviklerle desteklenmesi belki bunu hızlandıracaktır diye düşünüyorum.

Söz verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

GAZİANTEP AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ UMUT ZEYBEK - Sayın Başkanım, Sayın Vekilim, projemiz kapsamında şu ana kadar ebeveynlerimizden 10 kişi istihdam edildi -hani veri vermek adına- fakat suça sürüklenen çocuklarımızdan şu ana kadar henüz bir istihdam yok. Fakat şöyle bir durum zaten öngörülüyor proje kapsamında: Şu an İŞKUR tarafından bütün çocuklarımıza Mesleki Yönelim Test Bataryası uygulanıyor. Böylece çocukların hangi mesleğe ilgileri var, yetenekleri var; bu, keşfediliyor. Buna yönelik de UNICEF'le Sayın Valimizin bahsettiği gibi bir toplantı gerçekleştirildi, Paolo Bey gelmişti buraya. Onlar bu projeye gayet ilgililer, bir fon kaynağı oluşturularak otuz günlük bir oryantasyon eğitimi haftalık ödemeler şeklinde gerçekleştirilmesi öngörülüyor. Bu oryantasyon eğitiminden sonra istihdam sürecine dâhil edilmesi öngörülüyor yine. Burada da psikososyal uyum, çocuğun iş ortamına davranışsal olarak hazırlanması, mesleki eğitime dair temel kavramların öğretilmesi, sorumluluk bilinci, zaman yönetimi ve iş disiplini, daha sonraysa istihdama dâhil edilmesi. Bu noktada da İŞKUR'dan gerekli olan desteği alıyoruz efendim.

Arz ederim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyorum.

Sahadan başka söz talebi var mıydı bu konuyla ilgili? Sayın vekillerimizden var mı soru veya görüş?

GAZİANTEP BAROSU BAŞKANI BÜLENT DURAN - Sayın Başkanım...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Buyurun.

GAZİANTEP BAROSU BAŞKANI BÜLENT DURAN - Bu çalışma bizi çok heyecanlandırdı. Biraz geç katıldım hepinizden özür dilerim. Bugün bu çocuklarımızdan bahsederken "suça sürüklenen çocuk" diye atfediyoruz. Bugün başsavcımız da burada, değerli kolluk amirlerimiz de burada, Komisyon Başkanımız da burada. Bunun tanımı şudur: Biz bu çocuklara "şüpheli" demiyoruz, yargılandığında da "sanık SSÇ" diyoruz. Asıl mesele, suça sürüklenen çocuğun suça sürüklenme nedenleri. Bu proje belki bu ülkede iyi bir heyecan yaratır çünkü bu çocukların geleceği bu ülkenin geleceğidir. Suça sürüklenen çocukların nedenleri ortadan kalkınca suç yani faillik, bir şüphelilik ilişkisini ortadan kaldıracaktır. Bu proje umarım -Komisyon üyeleri de burada- bunun hukuki düzenlemesi, infaz düzenlemesi, ceza hukukunda ve kovuşturma, soruşturma aşamasında başka bir tanımın yapılması, yargılama usulünün de başka türlü olması gerektiği konusu var. Yani biz çocuklara "SSÇ" diyoruz, "şüpheli" demiyoruz. Yargılanırken de yargılandıkları yargılanma faaliyetleri, yargılanma suçları, yargılanırken ithamlarıyla ilgili ayrı bir özel usul geliştirebilirsek suç denilen fiilden uzak durmaları -bu ülkenin gelecekleri- hem yargılama süreçleri hem topluma kazandırma süreçleri bir bütünüyle hem yargılama ve infaz sürecinin ayrı bir usulle değerlendirilip yeni bir mevzuata oturup çalışma konusu yapabilirsek bu ülkenin geleceğine dair katkı sunabiliriz. Bunu ilk Sayın İl Müdürümüz ziyaretimizde paylaşmıştı, benim kafamdan geçiyordu, dedi: "Başkanım, böyle böyle bir durum var." Ben çok heyecanlandım. Biz baro olarak buna katkı sunmak isteriz, çocuklar bizim geleceğimize. Suç nedenlerini -sosyal, ekonomik, toplumsal, ailevi, eğitim- ortadan kaldıralım, geleceğimizi kurtaralım. Buna dair kanun çalışmasında veya mevzuat çalışmasında da biz katkı sunacağız.

Emeği geçen tüm arkadaşlara ve kurumlara teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyorum.

Başka söz talebi var mı acaba?

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI FATMA ŞAHİN - Bizim Engelliler Daire Başkanımız Yusuf Bey...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Buyurunuz Yusuf Bey.

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ, YAŞLI VE SAĞLIK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI YUSUF ÇELEBİ

- Çok değerli vekillerim, hoş geldiniz Gaziantep ilimize.

Fatma Şahin bize bir şey öğretmişti: Bu çocuklar suçlu ise suçlusu biziz, sahiplenseydik suçlu olmazlardı. Bu nedenle, yarın sunumumuzu yapacağız, Oya Bahadır ziyaretinizde de yatılı kalan çocukları göreceksiniz; biz bu alanda tedavi ettiğimiz 15 çocuğu şu anda kendi bünyemizde istihdam ettirdik. Yani biz buna "suç" mu diyelim? Anne-baba madde kullandığı için çocuklar da bunlarla birlikte kullanmaya alıştılar ve terk etmediler. Tedavi ettiklerimizin 15 kadarını işe başlattık.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Emniyet Müdürüm.

GAZİANTEP İL EMNİYET MÜDÜRÜ CELAL ÖZCAN - Sayın Başkanım, Sayın Komisyon üyeleri, Sayın Bakanım, Sayın Başsavcım, STK temsilcileri, daire amirlerimiz; hepimizi saygıyla selamlıyorum, hoş geldiniz diyorum.

Gaziantep'te yaklaşık iki buçuk seneyi geçti, üçüncü seneye girdik. Gaziantep riskli bir il, ben kolluk olarak, Emniyet Müdürü olarak konuşuyorum yani burası geçiş bölgesi doğu-batı hattında, hatta Osmanlı döneminde kuzey-güney hattını da kastederek Halep-Şam hattının da geçiş bölgesi. Burası sınır bölgesi, burada bir iç göç var. Burası oransal olarak ve nüfus olarak Türkiye'de Suriyeli misafirlerimizin yaşadığı 2'nci sıradaki il. Bunları tahlil ettikten sonra Gaziantep'in en büyük sorunlarından birinin göç, diğerinin de narkotik olduğunu biz tespit ettik; bu konuda çalışmalar da yaptık. Daha önce hem göç raporu hem narkotik raporu da hazırladık, onun da çıktıları sağlıklı bir şekilde yürüyor efendim fakat işte son bir iki yıldır Türkiye genelinde adı geçen, meşhur olan bu yasa dışı oluşumlar; Casperlar, Baygaralar, Daltonlar gibi konular gündeme gelince bunları da inceledik. Bunların liderlerinin hepsinin 2010-2011 yıllarında -az önce sunumda da vardı- 13-15 yaşlarında SSÇ olduğunu tespit ettik yani 30'lu yaşlarda bu adamlar 300 kişilik, 500 kişilik yasa dışı örgüt yönetiyorlar. On beş senede ne kadar mesafe aldıklarını gördük ve ilimizde birkaç tane de 18 yaş altı cinayet oldu. Oradan da hareketle bir envanter çıkardık, ilk defa olaya karışan, kavga, gürültü; basit, bizim için çok nitelikli olmayan çocuk gruplarının envanterini çıkardık, 18-20 tane. Bunlar üzerinde çalışmaya başladık ama biz polis olarak bunun da eğitimini veya buna yönelik mevzuatımız falan olmadığı için hemen konuyu Sayın Valimize ve Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğümüze açtık ve daha profesyonel bir yaklaşım, daha güzel bir tarz oluştu, Allah'a şükür şu anda iyi gidiyor.

Aynı zamanda da hem profesyonel hem de amatörüz yani bunu dert edindik. Bence burası önemli, eğer tüm illere model olacaksa bu işi biraz da dert edinerek... Ya, bu çocuklar bizim geleceğimiz. Zaman zaman akşamları ben uyuşturucu kullanan gençlerle toplantı yapıyorum, şunu diyorum: "Yüz sene önce Fransızlara teslim olmadı bu memleket, uyuşturucuya teslim oluyor; bundan kurtulmamız, arınmamız lazım." O çocuklar da şunu diyor: "Bizi kimse karşısına almadı, bizimle kimse muhatap olmadı; aileden dışlandık, okuldan dışlandık, çevreden dışlandık, iş yerinden dışlandık." Yani aslında "Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi" dediğimiz sosyal ve psikolojik ihtiyaçlar önemli. Orada kendisini ifade etmesi, gerçekleştirilmesi, teşekkür edilmesi gibi ihtiyaçlardan kaynaklı. Günümüze gelirsek de yani çocuklar biraz varoşlar ile sosyal medya arasında sıkışıp kalmış benim tespitim. Biraz daha düzenli, imarlı şehirlerde suç oranlarının düştüğünü görüyoruz, kameraların güvenlik anlamında... Sosyal medyanın daha dikkatli, temkinli, gerekirse eğitim veya yasal süreçlerle belli kriterlere, normlara getirilerek kullanılması gerekmektedir.

Birkaç tane somut teklif yapayım ben, mesela köyde yaşamayı cazip hâle getirebilir miyiz?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Geri göç.

GAZİANTEP İL EMNİYET MÜDÜRÜ CELAL ÖZCAN - Yani bilmiyorum ama veya şehrin 30-40 kilometre, 50 kilometre... Az önce bizim sunumda gördük mesela; nüfusu az olan ilçelerin suç oranı düşük çünkü sosyolojide bir tabir var -lütfen yanlış anlaşılmasın- "Bir insanın dedesinin mezarı oradaysa o insandan korkma." diyorlar, yani tanınan, bilinen bir insan. Bizim üç tane kriterimiz var; yasalar, günah ve ayıp. Maalesef, günümüzde bu üçü de... Yeni nesil çocuklar yani yasayı tanımıyor, korkmuyor, günahı bilmiyor, "Allah'tan korkmuyorsan, kuldun utan." tabiri de pek kalmadı. Dolayısıyla önümüzdeki günlerde belki de inşallah olmaz da... Bir farkındalık oluştu, duyarlılık oluştu, çalışıyoruz, daha kötüsüyle karşılaşmayı ummuyoruz. Mesela şu olabilir: Hayvan barınağı gibi, kadın konukevi gibi yasal zorunluluklar getirildi, Gençlik Spor Bakanlığı veya belediyelere bin çocuk, 5 bin çocuk gibi kriterler gelebilir. Bunlara spor alanlarının oluşturulması; futbol, voleybol, basketbol ve bunların yanında da böyle 100 kişilik, 200 kişilik kütüphaneler yani isteyen ders çalışsın, isteyen spor yapsın. Çünkü bu çocuklar enerjisini atmalı, enerjisini atmazsa maalesef sosyal medyada kendisini orada kendisini gerçekleştirip, ifade edip suça bulaşıyor. Bizim başka değerlendirmemiz ve tekliflerimiz var ama ilk oturumda özellikle alarm sisteminden, erken uyarı sisteminden bahsedildi. Ona da ilgili kurumların ortak bir dijital altyapısıyla yani derste uyuyan çocuğun, gözü moraran çocuğun ya da devamsızlık yapan çocuğun -okul için söylüyorum- ya da bizim gece akşam 10'da, 12'de GBT kaydı yaptığımız çocuğun, bunların hepsinin kayıtlarının birleşip... Bu çocuk geliyor diyor aslında. Madencilerde bir laf varmış "Kuş taş atıyor." derlermiş. Kuş taş atmaz, aslında göçüp geliyor yani birtakım belirtilerle o çocuk da okuldaki, çevredeki veya ailesindeki belirtilerle ileride riskli olacağını, suç işleme ihtimalinin olduğunu da tespit edebiliriz erken uyarı sistemiyle.

Arz ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyoruz Sayın Emniyet Müdürüm.

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ GÜLHANE TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. TOKER ERGÜDER - Sayın Başkanım...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sayın Toker Hocamızın bir söz talebi var.

Buyurun.

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ GÜLHANE TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. TOKER ERGÜDER - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Ben çok kısa... Dün biz 8 Şubat Anadolu Lisesini ziyaret ettik. Orada hem öğretmenlerle hem muhtarlarla hem de velilerle görüşmeler yaptık. Ben de izninizle, o öğretmenlerden aldığımız ve Gaziantep'e yönelik birtakım önerilerini de -Sayın Başkanım da

söz verdiği için- size de iletmek istiyorum. Önerilerin bazıları ulusal düzeyde çözülebilecek konular ama onları söylemeyeceğim, örneğin, proje okullarıyla ilgili ciddi sıkıntıları vardı, disiplin yönetmeliğiyle ilgili ciddi sıkıntıları vardı ama onlar ulusal anlamda çözülebilecek bu ama Gaziantep'le ilgili birincisi, Sayın Başkanım, Sayın Bakanım; küçük parklara güvenlik istiyorlar ve aydınlatma istiyorlar. Özellikle, bu 8 Şubat Anadolu Lisesinin olduğu bölgede -Zehra Hanım da oradaydı- özellikle o bölgede küçük parklar varmış...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet, ilgili ilçe belediyesinden...

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ GÜLHANE TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. TOKER ERGÜDER - ...uyuşturucu satıcıları yahut da çeteler bu küçük parklarda bir araya geliyorlarmış. Oralara biraz daha güvenlik koyup aydınlatma sağlanabilir mi?

İkincisi, bu, muhtarlardan geldi, bu da Gaziantep'e özgü bir problem; bekçilerin çok aktif çalışmadıklarını söylediler. Onun sebebinin bilmiyorum. Dediler ki "Bekçilik sistemi ilk başta çok iyi çalışıyordu ama daha sonra bekçiler aktif olarak sahada çalışmıyorlar."

Üçüncüsü, özellikle bu elektronik ve ısıtılmış sigaralar ve bu "puff"larla ilgili Gaziantep'te özellikle kız çocukları arasında çok yaygın olduğunu ve çocukların bu elektronik sigaralara ve "puff"lara çok kolay ulaşabildiklerini söylediler.

Bir de şunu iletelim: Öğretmenler özellikle uyuşturucu kullanan bir çocuk varsa buna müdahale etmekte, onu sosyal hizmetlere göndermekte, aile sağlığı merkezine göndermekte çok da kendilerini güvende hissetmediklerini söylediler. İşte, velilerin çok rahatlıkla okullara gelip onlara şiddet uygulayabileceklerinden korktuklarını ve bu kaynaştırma programlarında çok güvende olmadıklarını söylediler.

Bir de ben özellikle şeye çok memnun oldum, işte, bizim gittiğimiz okulda okul polisi vardı ve okul müdürü ve tüm öğretmenler oradaki okul polisi arkadaşta çok memnunnardı. Ben de onu sormak istiyorum yani okul polislerini neye göre seçiyorsunuz? Mesela, 8 Şubat Anadolu Lisesindeki polis memuru arkadaş hakikaten babacan tavırlı, işte, çocuklara böyle iyi davranabileceği zaten beden dilinden belli olan bir arkadaşımızdı.

Bir de Millî Eğitim Müdürümüz burada mı bilmiyorum ama...

GAZİANTEP İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ ÖNDER ARPACI - Buradayım.

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ GÜLHANE TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. TOKER ERGÜDER - Sizden ricam, orada böyle çok çalışkan, motive bir beden eğitim öğretmeni vardı, sağ olsun, Zehra Hanım da notlarını aldı. Sayın Başkanımızdan da Bakanımızdan da ricaları var; onlar iki sene önce oradan olimpiyat şampiyonu, Türkiye şampiyonu çıkarmışlar ama malzeme yokluğundan o programları durmuş. Zaten Zehra Hanım da sağ olsun, söz verdi, oraya belediye yardım edecek o okula, özellikle spor malzemesi sağlanması konusunda. Yani oradaki öğretmen arkadaş kendi çabalarıyla bir sürü şeyler yapmış ama işte program durmuş. Bunları da ben size iletelim dedim ama tabii, Gaziantep'te de okulda muhtarlardan gördüğüm kadarıyla burada bir belediye faktörü var. İşte, GASMEK'ler, MESEM'ler, tabii, onlar çocukların suça sürüklenmesini önlemede önemli faktör. Ben de Sayın Belediye Başkanımıza da Sayın Bakanımıza da o konuda okullara verdiği desteklere de teşekkür ediyorum. Çok sağ olun Başkanım.

Bilmiyorum benim aklımda kalanlar bunlar notlarımda.

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI FATMA ŞAHİN - Ben çok teşekkür ederim.

Güvenli Parkla ilgili bizim Hasan Celal Güzel Millet Bahçesinde -yaklaşık yedi, sekiz yıl oldu- tamamen kameralarla, yapay zekâyla bütün parkın güvenli hâle dönüştürüldüğü ve orada herhangi bir çocuğa düştüğünde dahi müdahale edilecek bir sistem kurduk. O sistemi şu anda biz yeni, TRT'nin içerisindeki Ökkeş Eruslu Parkında da yaptık. Dün aileye gittiğimiz zaman, Eyüp Bey'e, rahmetlinin ailesine, Başkanımıza söylediler, Vadi Parkta Şehitkâmil'de de parkın güvenli olması konusunda yapılan çalışmayı. Biz orada hemen Başkanımızı aradık, söyledik, o da biz ne yapıyorsak aynısını yapacağını söyledi. Kamera konusunda mesela, şu anda şehirde 6 bin kamera var. Yine, protokolle Valimizin başkanlığında ne kadar kamera lazımsa Şahinbey Belediyemiz, Şehitkâmil ve Büyükşehir 3'ü bölüşerek bütün kameraları biz alıp verdik. Dolayısıyla bunu kendi ulaşım sistemimizdeki kamera sistemiyle Emniyet Müdürlüğümüzdeki kamera sistemini birbirine bağladık. Bunların hepsi şehrin daha güvenli olması konusunda önemli çalışmalar oldu. Hem akıllı şehir hem güvenli şehir olma noktasında büyük bir teknolojik altyapı getirdik.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyoruz Sayın Bakanım.

Şimdi bir iki söz talebi var ama kısaca alalım çünkü bir sonraki adresimizde çocuklar bizi bekliyorlarmış. Bir beş dakikada toplantımızı nihayete erdirmemiz gerekiyor.

Buyurun lütfen.

ŞAHİNBEY BELEDİYE BAŞKANI MEHMET TAHMAZOĞLU - Öncelikle, Sayın Başkanımızı, değerli Komisyon üyelerimizi, tüm protokolümüzü, tüm hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Gazi şehrimize hoş geldiniz.

Böyle önemli bir toplantının, böyle önemli bir komisyonun şehrimizde bu konuyu tartışmaya açması çok güzel, bundan dolayı teşekkürlerimi iletiyorum.

Şimdi, suça itilen veya suça sürüklenen çocuklar bir netice, bir sonuç aslında. Bunun kaynakları var, buna iten nedenler var. Bunları ortadan kaldırmadığımız sürece bu maalesef olacak, devam edecek. Bunun başında da parçalanmış aileler geliyor. Maalesef, TÜİK rakamlarını her yıl ben yakinen de takip ediyorum. Evlenen her 3 çiftten 1 tanesi maalesef boşanıyor ve bunun sonucunda da çocuklar ortada kalıyor ve suç örgütlerinin en çok kullandığı nokta burası. Bunu ortadan kaldıracak çalışmaları hep birlikte değerlendirmemiz lazım. Yani biz bunları ortadan kaldırırsak zaten suça itilecek çocukların sayısını, potansiyelini azaltmış olacağız. Bunun yanı sıra, elbette sosyal medya, çevre, az önce Emniyet Müdürümüz de ifade etti ya kanundan korkacak ya Allah'tan korkacak veyahut da utanacak, vicdanı olacak. Bunları çalıştırmadığımız sürece tek başına kamera olsun veyahut da başka polisiye tedbirler bunu önlemede yetersiz kalıyor. Büyükşehir Belediye Başkanımız, Bakanımız da ifade etti, biz belediyeler olarak bu

anlamda kameralar konusunda büyük destek veriyoruz. Emniyetimizin araç gereci konusunda şehrimiz her türlü desteği veriyor. Tedbirler konusunda, işte, spor alanları dedik ki: Şu anda hem Hükümetimiz hem belediyeler olarak çok ciddi spor alanları yaptık ki spor malzemeleri dağıtıyoruz gençlerimize; forma, top vesaire. Gençlerimizi meşgul edecek çalışmalar yapıyoruz ama şu noktayı önemsiyorum: Bu parçalanmış aile konusunda aile yapısını güçlendirici çalışmaları daha da artırmamız gerektiğini düşünüyorum. Bizim Şahinbey Belediyesi olarak on yedi yıldan beri uyguladığımız bir uygulamamız var: Evlilik Okulu. Evlenecek çiftlere biz üç haftalık bir eğitim veriyoruz. Bu eğitimde üniversitelerimiz, Millî Eğitim, Sağlık Müdürlüğü, Emniyet Müdürlüğü paydaşımız. Üç haftalık eğitimden sonra onlara sertifika veriyoruz, düşün hediyesi çamaşır makinesi hediye ediyoruz veyahut da evlenmeye teşvik amacıyla sosyal destekler sağlıyoruz, nakdi destek sağlıyoruz. Bizim boşanmaları ortadan kaldıracak çalışmaları da bir bütün olarak bunun içerisinde değerlendirmemiz gerektiğinin özellikle altını çizmek istiyorum. Eğer bunu başarabilirsek suç örgütlerinin kullanacakları çocukları zaten otomatikman ortadan kaldırmış olacağız diye düşünüyorum.

Tekrar teşekkürlerimi sunuyorum.

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI FATMA ŞAHİN - Başkanım, MESEM'e verdiği desteği söylemedin.

ŞAHİNBEY BELEDİYE BAŞKANI MEHMET TAHMAZOĞLU - MESEM önemli tabii ki çocukların meslek sahibi olması. Biz, dört yıl boyunca devletimizin verdiği yanı sıra MESEM'e kaydını yaptıran ailelere belediye olarak nakdi destek sağlıyoruz.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok güzel.

ŞAHİNBEY BELEDİYE BAŞKANI MEHMET TAHMAZOĞLU - Bu da çocukların MESEM'e gitmesini teşvik ediyor. Bu vesileyle Sayımız misli misli arttı. Çocuklara, ailelere sosyal desteklerimiz var Yani biraz maddi sıkıntıdan dolayı gitmesin diye. Üniversite öğrencileri dâhil, lise öğrencileri, aileler, belki Türkiye'de en fazla yardım yapan belediyelerden bir tanesiyiz. Şimdi, genel merkez bize "Geçen yıl sosyal yardıma ne kadar bütçe ayırdınız, ne kadar para harcadınız?" diye sordu, biz de bildirdik. Geçen yılki bütçemiz 7,5 milyar liraydı, bizim sosyal yardım bütçemiz 2,5 milyar lira yani bütçemizin üçte 1'ini biz bu işe ayırmışız, ailelerin geçimini rahat sağlaması noktasında. Geri gönderdiler evrakı "Burada bir yanlışlık var, bu kadar bütçeyi nasıl ayırdınız, hesap hatası mı var?" diye. Öyle bir şey yok; gerçek, doğru, tekrar gönderdik. Yani sosyal paylaşımlar, ailelerin desteklenmesi, güçlenmesi tabii burada devlete de görev düşüyor. Eğitimden televizyon yayınlarının, aileyi bozan yapıların durdurulmasına kadar veyahut da güçlendirme yapacak programlara kadar bir bütün olarak değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyoruz.

Sanırım başka bir söz talebi...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet, çok hızlıca çünkü diğer adrese yetişeceğimizden...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Başkanım, bu "Sosyal destek veriyoruz MESEM'e giden çocukların ailelerine." dediniz. Şöyle bir endişe belirdi bende: Siz daha çok okuldan kopan çocukları MESEM'e yönlendirme üzerinden mi yürüyorsunuz? Yani "Acaba hani çocukların diğer örgün eğitimden kopup MESEM'e yönlendirilmesini teşvik eden bir uygulama mı oluyor?" diye soru işareti oluştu kafamda yani normalde çocuğa bırakılsa okuyacak, üniversiteye devam edecek ama aile böyle bir şeyden yararlanmak için acaba çocuğun o eğitimini engeller mi diye bir şüphe oluştu. Yoksa siz zaten kopmuş olan çocuklar üzerinden mi bu işi götürüyorsunuz, bunu merak ettim.

Teşekkür ediyorum.

ŞAHİNBEY BELEDİYE BAŞKANI MEHMET TAHMAZOĞLU - Şimdi, sanayi odamız, ticaret odamız da burada. Şu anda Türkiye'nin en büyük sıkıntısı ara eleman bulamamak. Bir taraftan da bakıyoruz, lise ve üniversiteyi bitirmiş çok sayıda kişi var ama iş bulamıyor çünkü bir mesleği yok. Bizim buradaki amacımız biraz bu mesleğe yönlendirmeyi teşvik etmek. Zaten çocuk MESEM'e kaydını yaptırıyor ki okuldan kopmuyor zaten hem öğretmen gözetiminde haftada bir gün okula gidiyor, kalan günlerde iş yerinde meslek öğreniyor yani bu, işe meyilli çocukları, aileleri bu anlamda desteklemek biraz da maddi yönden de desteklemek adına biz bu desteği yapıyoruz. Yoksa amacımız çocuğu okuldan koparmak değil.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyoruz.

Burada veriye dayanan, bilimsel temelli, koordinasyon ve entegrasyonla işlerlik kazanmış bir modele şahit olduk; çok teşekkür ediyoruz, bizi hem heyecanlandırdı hem umutlandırdı.

Komisyonumuzun da en verimli toplantılarından birini Gaziantep'te gerçekleştirmiş olduk. O yüzden bütün katılımcılara değerli katkıları için çok çok teşekkür ediyoruz. Valiliğimize, Belediye Başkanlığımıza ve bütün mülki amirlere çok çok teşekkür ediyoruz.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati:14.56